

CONTENTS

INTRODCTION.....ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

I. CONSTITUTIVE ACTS FOR THE CHURCH IN THE ACTIVITY OF OUR LORD JESUS CHRIST

I. 1. The Baptism of Jesus Christ..... Error! Bookmark not defined.

I. 2. The temptation..... Error! Bookmark not defined.

I. 3. The sending of the Son by the Father..... Error! Bookmark not defined.

I. 4. The preaching Error! Bookmark not defined.

I. 5. The calling of the Apostles..... Error! Bookmark not defined.

I. 6. Institution of the Holy Sacraments Error! Bookmark not defined.

I. 6. 1. Holy Sacrament of Baptism..... **Error! Bookmark not defined.**

I. 6. 2. Holy Sacrament of Chrismation..... **Error! Bookmark not defined.**

I. 6. 3. Holy Sacrament of Eucharist..... **Error! Bookmark not defined.**

I. 6. 4. Holy Sacrament of Confession..... **Error! Bookmark not defined.**

I. 6. 5. Sacrament of Holy Unction..... **Error! Bookmark not defined.**

I. 6. 6. Holy Sacrament of Marriage..... **Error! Bookmark not defined.**

I. 6. 7. Holy Sacrament of Ordination..... **Error! Bookmark not defined.**

I. 7. The cross..... Error! Bookmark not defined.

I. 8. The resurrection, the sending to all nations and the Ascension Error! Bookmark not defined.

I. 9. Conclusions..... Error! Bookmark not defined.

II. FOUNDATION OF THE CHURCH AND THE BEGINNING OF THE CHRISTIAN MISSION.....ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

II. 1. The descent of the Holy Spirit and the foundation of the Church Error! Bookmark not defined.

II. 2. The Church within the economi of salvation Error! Bookmark not defined.

II. 3. The missionary vocation of the Church Error! Bookmark not defined.

II. 4. The ecclesiological character of the Christian mission..... Error! Bookmark not defined.

II. 5. Conclusions Error! Bookmark not defined.

III. HOLY SACRAMENTS AS GIFT, MISSION AND CHRISTIAN TESTIMONY IN THE WORLDERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

III. 1. Preamble..... Error! Bookmark not defined.

III. 1. 1 The number of the Holy Sacraments **Error! Bookmark not defined.**

III. 1. 2. The necessity of the Holy Sacraments..... **Error! Bookmark not defined.**

III. 2. THE SACRAMENTS OF INITIATION AND GROWTH IN CHRIST AND IN THE CHURCHERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

III. 2. 1. Holy Sacrament of Baptism Error! Bookmark not defined.

II. 2. 1. 1. The liberation from sin and the birth into the new life in Christ.. **Error! Bookmark not defined.**

II. 2. 1. 2. Baptism as entrance into the Church **Error! Bookmark not defined.**

II. 2. 1. 3. The necessity of the children’s baptism **Error! Bookmark not defined.**

III. 2. 2. Holy Sacrament of Chrismation for strengthening and growing a life in ChristError! Bookmark not defined.

III. 2. 2. 1. Developing the gifts for service **Error! Bookmark not defined.**

III. 2. 2. 2. The mystery of the Royal Priesthood. The missionary vocation of the laics.**Error! Bookmark not defined.**

III. 2. 3. The Sacrament of the Eucharist Error! Bookmark not defined.

III. 2. 3. 1. The real, personal presens of Christ into the Holy Eucharist **Error! Bookmark not defined.**

III. 2. 3. 2. The mystery of the complete unification with Christ..... **Error! Bookmark not defined.**

III. 2. 3. 3. Unity in loce and confession..... **Error! Bookmark not defined.**

III. 2. 3. 4. Unity in the Holy Eucharist **Error! Bookmark not defined.**

III. 2. 3. 5. The Holy Liturgy, preparation and sending to mission, or the liturgy after the Liturgy..... **Error! Bookmark not defined.**

III. 2. 4. Conclusions..... Error! Bookmark not defined.

III. 3. THE SACRAMENTS OF HEALINGERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

III. 3. 1. Sacrament of Confession..... Error! Bookmark not defined.

III. 3. 1. 1. The mystery of the spiritual guidance. **Error! Bookmark not defined.**

III. 3. 1. 2. The mystery for the restoration of the ecclesial communion with Christ ...**Error! Bookmark not defined.**

III. 3. 2. Sacrament of Holy Unction Error! Bookmark not defined.

III. 3. 2. 1. The mystery of the spiritual and physical healing **Error! Bookmark not defined.**

III. 3. 2. 2. The mystery of the healing of the ecclesial Body..... **Error! Bookmark not defined.**

III. 3. 3. Conclusions Error! Bookmark not defined.

III. 4. SACRAMENTS FOR SPECIAL MINISTRIES ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

III. 4. 1. Sacrament of Marriage Error! Bookmark not defined.

III. 4. 1. 1. The mystery of communion and mutual fulfillment **Error! Bookmark not defined.**

III. 4. 1. 1. 1. Holy Sacrament of Marriage, real icon of the relationship between Christ and the Church **Error! Bookmark not defined.**

III. 4. 1. 2. The family, matrix producer of a new life **Error! Bookmark not defined.**

III. 4. 2. Sacrament of Ordination Error! Bookmark not defined.

III. 4. 2. 1. The sacrament of continuation of the threefold Ministration of Christ **Error! Bookmark not defined.**

III. 4. 2. 2. Sacrament of the edification of the Mysterious body of Christ .. **Error! Bookmark not defined.**

III. 4. 3. Conclusions Error! Bookmark not defined.

FINAL CONCLUSIONS ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

Bibliography **Error! Bookmark not defined.**

KEY WORDS: Mission, Church, worship, Holy Sacraments, divine institutions, sacramental structure, missionary structure, priesthood.

Sent into the world, our Savior Jesus Christ fulfilled a threefold ministry: as prophet-teacher, bishop and king. As a prophet he teaches, bringing full revelation of God, of His will and of His redeeming world (John 1:17-18; 5:20). As bishop, He restores the communion between man and God, reconciling through His supreme sacrifice God and man (Hebrews 10:12). As king, He defeats the powers of evil and leads man towards his final and true target, the communion of the eternal life with God in His Kingdom (Matthew 28:18; John 13:3; 17:2). The person of our Lord Jesus Christ is inseparable from His redeeming work, hence He continues His threefold ministry within the Church until the end of all ages in the structures that He Himself has established (Matthew 28:20). Through this He leads the world to the defeat of universal death, rising the creation from immorality and from the death produced by its separation from God, Who is the spring of life to its participation to the life of God, in a relationship of eternal love with Him. “For He must reign until He has put all His enemies under His feet. The last enemy to be destroyed is death. When He has done this, the Son Himself will be made subject to him who put everything under Him, so that God may be all in all” (1Corinthians 26:28).

The teaching of our Savior Jesus Christ shows the real way of humanity to perfection. Each progress made by humankind towards its true spiritual perfection, towards the true renewal of humanity, it was made on the way and to the target indicated by Him¹. Christ our Lord says about Himself that He is “the way, the truth and the life” (John 14:6). The life and terrestrial activity of Jesus Christ is a paradigm of our life, the way to fulfill the purpose of our life, deification, attaining the likeness with God.

This work of salvation, achieved by our Lord Jesus Christ through His triple ministry is perpetual within the Church. Its missionary vocation, the missionary calling of the Church comes

¹ Pr. Prof. Dumitru STĂNILOAE, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, III, ediția a IV-a Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe, București 2010, p. 121.

from the perception that all men have to be saved and that it is the only guarantee of the saving message that Christ gave to the world.

In a comprising definition, Christian mission is a redeeming calling addressed to those outside the Church and aims to change and renew man and the world in an active waiting of the final renewal in the Kingdom of God, that we taste within the Church. That is why the mission of the Church engaged from the beginning on these two big directions: preaching the Gospel in order to convert the people and the internal mission through which the Church took care of the baptized, organizing the liturgical and social life of the Christian community: the Church thus appears both as an Eucharistic community, that gathers to commemorate the acts of the Lord in the history of humankind, and as an apostolic missionary community, that is aware of its special sending to the disbelievers. Today there is a more organic relationship between the internal and external mission because the Church is sent into the world, and the “world” can be found both in the space that was never Christian and in the modern structures of the secularized society.

In this perspective, essential components of the Christian mission, according to the great missionary commandment from the end of the Gospel of Matthew (28:19-20) are: evangelization, “go and make disciples of all nations”, sacramental incorporation into the ecclesial body of Christ, in which we participate to the life of God – the Holy Trinity, “baptizing them in the name of the Father and of the Son and of the Holy Spirit”, and the exhortation to persist in the true faith (1 Timothy 1:10), in holiness, confession and service, “teaching them to obey everything I have commanded you”.

In the Orthodox perspective, Christian mission is not only a simple announcing of the word of God, but it aims to incorporate and grow people as members of the Church-Body of Christ, until they attain “the whole measure of the fullness of Christ” (Ephesians 4:13). The human person can attain deification only in communion with the Persons of the Holy Trinity, but also in communion with its fellows. And the particular environment in which the communion with the divine Persons manifests is the Holy Church, the place of collaboration with the uncreated divine grace, communicated through the Holy Sacraments. “The Church and the Holy Sacraments are in a relationship of interdependency: the Church officiates the Sacraments, the

Sacraments cannot have a redeeming effect unless they are officiated within the Church, and the Church has an exclusive right over the Sacraments”².

On the importance of the Holy Sacraments in our life, Saint Nicholas Kabasilas says: “Indeed, there is no benefit, not even one, of those that God gave to those reconciled with Him, that did not come through the intercession of the One Who made himself the sole Intercessor between God and man. But we cannot find this Intercessor, and we cannot come into communion with Him, and we cannot communicate with his gifts unless we take the path of the Holy Sacraments. For the Sacraments are the one that combine our blood with the Savior’s and make us part of the passions and gifts that he gave us through incarnation”³.

The main objective of the thesis is to emphasize the missionary work of the Church through the Holy Sacraments or, in other words, the role of the Holy Sacraments within the mission of the Church. In order to achieve this objective we will first mark exactly and clearly the correspondences between the moments, acts in the terrestrial life of our Lord Jesus Christ and the activity/missionary structure of the Church. We will prove the fact that the Church is missionary through its very structure.

The foundation of the Church as a finalization of the redeeming work of Christ, through the Descent of the Holy Spirit and the inauguration of the Christian faith emphasizes the fact that Church and mission are linked indissolubly, indicating the fact that the activity of our Lord Jesus Christ continues within the Church and it is a model for the missionary activity of the Church in its mission to lead its members towards their final, ultimate and invariable purpose which is deification.

The faith of the Church works through its services, especially through the Holy Sacraments. Without faith, its rituals become empty shapes, and faith without the exteriorization through cult atrophies, for no religious endeavour is possible without faith. The cult of the Church has a meaning only in Christ. The faith in Christ as God and Savior precedes cult, and the cult has a pronounced Christocentric character. Through its rituals, the Church expresses its

² Pr. Asist. Univ. Dr. Mihai BURLACU, *Unitatea Bisericii reflectată de Sfintele Taine*, în MOȘOIU, Nicolae, BÎRZU, Vasile, (editori), *Darul unității bisericii și a lumii, implicații teologico-dogmatice și culturale. Al V-lea Colocviu Național de Teologie Dogmatică*, Editura Astra Museum / ANDREIANA, Sibiu, 2015.

³ Sfântul Nicolae CABASILĂ, *Tâlcuirea Dumnezeieștii Liturghii*, traducere Pr. Prof. Dr. Ene BRANIȘTE, Editura Arhiepiscopiei Bucureștilor, București, 1946, p. 78.

own identity. Mission through the cult of the Church is called to support the dialogue between Christ and the faithful, forming the ecclesial Body of Christ.

The importance of the thesis, through the theme it approaches, the novelty it brings consists of the fact that it *emphasizes* especially the institution of the Holy Sacraments by Jesus Christ and the mission that the Church accomplishes *in* and *through* the Holy Sacraments.

The institution of the Holy Sacraments must be anchored in the activity of Jesus Christ. We state that they issue out of the redeeming work of Jesus Christ. Even though we cannot find clear indications for their institution except for the Sacrament of the Holy Eucharist, Ordination and Confession, however, our Lord Jesus Christ has indicated and mentioned the necessity to officiate the Holy Sacraments and sends the Saint Apostles to officiate them, but this sending is acted by the Apostles only after the Descent of the Holy Spirit.

Hence, in the activity of Jesus Christ we find exact indications regarding the Holy Sacraments, their institution by our Lord having an overwhelming importance for the nature of the Sacraments, representing the main feature of their nature.

After the presentation of each Holy Sacrament from the point of view of its institution and of its office from the time of the early Church, thus showing their age, we present clearly the manner in which the Church fulfills its mission through the Holy Sacraments and the effects they produce upon the receivers.

Baptism is the missionary by excellence, redeeming sacrament absolutely necessary to the entrance in the eternal life, as our Savior assured us: “No one can enter the kingdom of God unless they are born from water and the Spirit” (John 3:5).

Another text referring to the necessity to officiate the Sacrament of the Holy Baptism can be found in the missionary commandment given after the Resurrection from the dead, when the Lord Jesus Christ appeared before His disciples and gave the explicit commandment by sending the to preach: “All authority in heaven and on earth has been given to me. Therefore go and make disciples of all nations, baptizing them in the name of the Father and of the Son and of the Holy Spirit, and teaching them to obey everything I have commanded you. And surely I am with you always, to the very end of the age” (Matthew 28:18-20). We find here the expression “all nations”, “which now includes all the people, all the nations and human races in history, and, obviously, every man born in sin, therefore, all the babies of the world, as the king-psalmist

shows clearly in Psalm 51:5: «Surely I was sinful at birth, sinful from the time my mother conceived me», or as Saint Apostle and Evangelist John shows even clearer: «If we claim to be without sin, we deceive ourselves and the truth is not in us [...] If we claim we have not sinned, we make him out to be a liar and his word is not in us» (1John 1:8,10)”⁴.

To this missionary commandment we add the note of Saint Evangelist Mark “preach the gospel to all creation. Whoever believes and is baptized will be saved, but whoever does not believe will be condemned” (Mark 16:16). At this moment, by this this missionary commandment, our Lord Jesus Christ indicates all the constitutive elements of Baptism. This shows the fact that Baptism was instituted for all the people in all times and places, not only for the Jewish, as the baptism of John was⁵, and that it is absolutely necessary for salvation. Baptism “that was to be grace giving and forgiver of sins was instituted before His ascension to heaven because it received its grace and forgiving power from the blood of His sacrifice on the Cross”⁶.

Through the Holy Sacrament of Baptism, man is cleared of the original sin and of all the sins he committed before and the image of Christ is imprinted in him. Through this man unites with Christ and is introduced within the Church.

Under its ecclesial aspect, as death of the old man of sin and rebirth to a new life, to the real life, Baptism does not call the new man to an individualistic selfish existence, but it calls him to become a part of the community of those that form the mysterious communitarian body of the Lord, Baptism being the first step of the incorporation in Christ and in the Church.

The Holy Sacrament of Chrismation is indicated by our Lord Jesus Christ⁷, which is mentioned by Saint Evangelist John in chapter 7, verse 39. In the last day of the Jewish feast Sukkot, he speaks about the Holy Sacrament of Chrismation, announcing its fulfillment: “Let anyone who is thirsty come to me and drink. Whoever believes in me, as Scripture has said, rivers of living water will flow from within them.” By this he meant the Spirit, whom those who believed in him were later to receive” (John 7:37-39).

⁴ Prot.dr. Ioan BUDE, *Temeiuri Biblice Noutestamentare cu privire la oficierea Sfințelor Taine și ierurgiilor bisericesti (I)*, în *Altaul Banatului*, nr 1-3, ianuarie-martie 2017, p. 15.

⁵ Prof. N CHIȚESCU, Pr. Prof. Isidor TODORAN, Pr. Prof. PETREUȚĂ, *Teologia Dogmatică și Simbolică, manual pentru facultățile teologice*, II, ediția a III-a, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2010, p. 194.

⁶ Pr. dr. Ioan MIRCEA, *Dicționar al Noului Testament*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1995, p. 68.

⁷ Diacon P. I. DAVID, *Călăuză creștină – Sectologie*, Editura Episcopiei Argeșului, Curtea de Argeș, 1994, p. 274.

This Holy Sacrament is a fulfillment of the Baptism, a completion and revealing of the Baptism. Chrismation is a sign of the gifts of the Pentecost. Through the Holy Sacrament of Chrismation, Christians being anointed as Christ or participating to His anointing, become priests as well, each of them is invested with an ecclesial ministry. Through Chrismation, the Sacrament of the consecration of each Christian as missionary or the Sacrament of the Ordination of the laics, each faithful is being given a sacerdotal nature, he is λειτουργός, co-minister with the sacramental priesthood, and depending on the necessities, bishops delegate them (laics, teachers of religion, catechets), the power to teach and preach, founded on their universal priesthood, on their situation of Christophers, anointed of the Lord. This institution attracts with it various responsibilities and personal charisms, with a general ecclesial character.

The Holy Sacrament of Eucharist is the coronation the completion of Chrismation. In the New Testament, the Lord announced this new sacrifice before His passion, naming Himself before the multitudes “the living bread that came down from heaven. Whoever eats this bread will live forever. This bread is my flesh, which I will give for the life of the world” (John 6:51). “Our Savior institutes formally the Sacrament of the Eucharist at the Last Supper⁸, both through the words and through the first officiation of this sacrament by Himself⁹, the Last Supper¹⁰ being “the fundament of the Holy Eucharist”¹¹. The clear moment of the institution of this sacrifice¹² is presented to us by the synoptic Saint Evangelists, but also by Saint Apostle Paul. This Holy Sacrament has a profound communitarian character, it is the Sacrament of the Church by excellence, the Sacrament in which the Church is accomplished, acknowledged and perpetuated as the time and the place of the gathering of those who believe in God, as their gift and

⁸ The name of the Last Supper is very suggestive and full of meaning in Romanian (the Secret Supper) while other languages use the consecrated name of this moment, for example “last supper” in English. See Rev. Fr. Daniel MEYNEN, D.D. Canon of Saint-Aubain, Namur, Belgium, *The Breaking of the Bread or notes on the relation between the grace of God and the free will of man*, 2000–2006 – Daniel Meynen, p. 7, or “Lord's Supper” see Theodore G. STYLIANOPOULOS, *Holy Eucharist and Priesthood in The New Testament*, p. 4. American Theological Library Association. A paper presented at the Fifth Meeting between Lutheran and Orthodox theologians on the theme “Eucharist and Priesthood”, February 20-25, 1978, in Bonn, Germany under the auspices of the Ecumenical Patriarchate and the Evangelical (Lutheran) Church of Germany.

⁹ Pr. Prof. Dumitru STĂNILOAE, *Teologia Dogmatică Ortodoxă III*, p. 98.

¹⁰ Pr. Prof. Ion BUGA, *Teologia Cinei de Taină*, Editura Sfântul Gheorghe-Vechi, București, 1998, p. 25-78.

¹¹ Jean-Claude LARACHET, *Viața sacramentală*, trans. by Marinela BOJIN, Editura Basilica, București, 2015, p. 96.

¹² Nicolae I. POPOVICIU, *Epicleza Euharistică*, Editura Nemira, București, 2003, p. 36-40, Rev. Fr. Daniel MEYNEN, D.D. Canon of Saint-Aubain, Namur, Belgium, *The Breaking of the Bread or notes on the relation between the grace of God and the free will of man*, 2000–2006 – Daniel Meynen, p. 7.

consecration in the Body of Christ, through the descent and work of the Holy Spirit and, finally, as a starting point of the missionary and apostolic growth of the Church, at the heart of the human community redeemed by Christ. The holy Liturgy is by excellence the structure of unity and communion of the Church, the true unity of the faithful being achieved only in the Eucharist, for when they commune with the Body and Blood of Christ, the faithful become indeed His Mysterious Body that is Church. Also, through the Holy Liturgy, Christians are prepared and they are sent into the world as missionaries, having the obligation to liturgize the social realities in which they work.

There is a strong connection between the Holy Sacraments of Baptism, Chrismation and Eucharist. These Sacraments that are named *sacraments of initiation*, are the three Sacraments through which the one who believes in Christ is fully united with Him or introduced completely in the Church. They are taken together, as a single liturgical ensemble, because each of these Sacraments fulfills in the one that follows, and it is impossible to understand the full meaning of one without the other two.

The Holy Sacrament of Confession was practiced by our Lord Jesus Christ Himself¹³. He even started His activity on earth by calling everyone to repentance: “Repent, for the kingdom of heaven has come near” (Matthew 4:17) being “the first calling of the New Testament”¹⁴. As real God and real Man, He was “The first to officiate this Sacrament ..., through the forgiveness of sins granted to many persons that confessed their faith in Him, asking for His help and by this implicitly confessing their sins (and showing regret for committing them) and accepting His advice to no longer sin. In most of the cases Christ gave the grace of healing and implicitly the forgiveness of sins through His hand or through a material touched by His hand and brought into contact with the suffering, or through a power that irradiated from His body, or simply through the on-coming of the ill towards him and through His word full of His divine power, hence through a personal relationship with the ill (Matthew 9:28-29; 9:22; 9:25; 8:31; Luke 23:41-43, etc.)”¹⁵.

The Holy Sacrament of Confession (μετάνοια) is the Sacrament by which God forgives through the spiritual father, the sins of the faithful who repent sincerely and confess before the

¹³ Jean-Claude LARACHET, *Viața sacramentală*, p. 207.

¹⁴ Pr. Gheorghe HOLBEA, *Metanoia – de la remușcare la întâlnirea cu Dumnezeu*, în *Ortodoxia*, 4 /2014, p. 13.

¹⁵ Pr. Prof. Dumitru STĂNILOAE, *Teologia Dogmatică Ortodoxă III*, p. 127-128.

priest. Repentance is virtue and Sacrament. As virtue we find it at all the nations, but as Sacrament it is characteristic only to Christianity. It is a perpetual beginning of the Christian life, it is the condition for receiving the good news – the gospel.

The mission of the Church and the Holy Sacrament of Confession are two indispensable realities of the Christian Orthodox life, but they are also inseparable. The Church has an overwhelming responsibility missionary sacramental within the Sacrament of Confession. We underline, as a first missionary aspect of the Sacrament of Confession, its guiding role in the life of the faithful, because there is no other Sacrament in which the priest is situated so clearly in the role of parent, and none of the other Sacraments imposes more direct and multiple duties as the office of this Holy Sacrament. The second aspect of the mission the Church does *in* and *through* the Holy Sacrament of Confession is the reconciliation with Christ and the Church, Confession being the Sacrament in which the faithful, by the power of the Holy Spirit and the prayer of the Church receives forgiveness for the sins he committed after Baptism, for the renewal of his communion with God and the reconciliation with the liturgical community to which he belongs.

The Sacrament of Holy Unction is the Sacrament in which the one who is sick receives the healing of the body and the forgiveness of his soul through unction with holy oil and invocation of the Holy Spirit by the priests. The Gospels present our Lord Jesus Christ announcing “the inauguration of the Kingdom of God. Jesus’ preaching, Person and work form a unity. In His Person and in His work the Kingdom is present amongst and within us (Luke 17:21)”¹⁶. Right from the beginning of His preaching, “Our Lord Jesus Christ announced the Kingdom of heaven through life-giving words and acts, concrete acts of ministry: he healed all sorts of illnesses, He fed the hungry, He chased away demons, he resurrected from the dead, showing that the entire Christian life must follow the great commandment of love, which refers to God and people equally (Matthew 22:37-39)”¹⁷. Speaking about the mission of the Church in the Sacrament of Holy Unction we show as a first aspect that this Holy Sacrament is officiated by the Church for the physical and spiritual healing of the ill faithful, for the healing of the sick and forgiveness of sins. As a second aspect of the mission of the Church in the Sacrament of Holy Unction we underline the profoundly communitarian character, the Sacrament of Holy

¹⁶ Pr. Prof. Dr. Valer BEL, *Taina Maslului – Vindecare spre Împărăție*, în *Studia Universitatis Babeş-Bolyai, Theologia Orthodoxa*, LVII, nr. 2/2012, Cluj-Napoca, p. 39.

¹⁷ Pr. Prof. Dr. Valer BEL, *Misiune, parohie, pastorație. Coordonate pentru o strategie misionară*, Ediția a II-a, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2006, p. 94-95.

Unction being a sacramental work with a restoring purpose, to re-establish the communion of the Ecclesial Body of Christ.

The Holy Sacrament of Marriage is the saint act, of divine origin. Speaking about the institution of the Holy Sacrament of Marriage we state that it was instituted by God even from Heaven¹⁸ through the “culminating creating act”¹⁹, the very history of man starting with the family of our proto-parents²⁰. Through the Holy Sacrament of Marriage the grace of the Holy Spirit is communicated, through priest, to a man and a woman that unite freely in marriage. Because of this the Sacrament of Marriage consecrates the natural relationship of marriage and raises it to the likeness of the spiritual unification between Christ and the Church.

Through the Holy Sacrament of Marriage, the Church accomplishes the union between bride and groom, a spiritual union in the likeness of the union between Christ and the Church. This union is accomplished for completion, communion, mutual help, for the increase of humankind and for the moral-religious education of its future members. Through the Holy Sacrament of Marriage man remains a collaborator of God through the perpetuation of humankind.

Ordination is the Holy Sacrament in which, through the prayer of invocation of the Holy Spirit and the laying on of the hand of the bishop and through prayer, a man prepared especially for this receives the Grace that gives the power to teach the word of God, to officiate the Holy Sacraments and to lead the faithful to salvation. Our Lord Jesus Christ “wishing for His redeeming work to be continued over the ages and to be useful to all the people, He chose Apostles, whom He took from the multitude of those who believed in Him (Luke 6:13). He kept the Apostles close to Him and for three years He taught them the mysteries of the Kingdom of God. Then, He gave them the power to continue His work”²¹. He “entrusted them one by one with various attributes, giving them the power to forgive sins (Matthew 18:18; John 20:23), to

¹⁸ Ilarion ALFEYEV, Mitropolit de Volokolamsk, *Taina credinței. Introducere în teologia dogmatică ortodoxă*, Traducere de Felicia DUMAS, Editura Doxologia, Iași, 2014, p. 241, Paul EVDOKIMOV, *Ortodoxia*, traducere de Irineu POPA, Editura Institutului Biblic, București, 1996, p. 320, Olivier CLÉMENT, *Cuvânt înainte*, in Paul EVDOKIMOV, *Taina iubirii. Sfințenia unirii conjugale în lumina tradiției ortodoxe*, traducere de Gabriela MOLDOVEANU, ediția a 2-a, Christiana, București, 1999, p. 5.

¹⁹ Pr. dr. Vasile GAVRILĂ, *Sfânta Taină a Cununii – comuniunea iubirii*, Editura Basilica, București, 2014, p. 8.

²⁰ Pr. dr. Vasile GAVRILĂ, *Cununia – viață întru împărăție*, Editura Fundația „Tradiția Românească”, București, p. 11.

²¹ Prof. N CHIȚESCU, Pr. Prof. Isidor TODORAN, Pr. Prof. PETREUȚĂ, *Teologia Dogmatică și Simbolică, manual pentru facultățile teologice*, vol. II, ediția a III-a, p. 240.

baptize (cf. Matthew 28:19), to officiate the Sacrament of the Holy Eucharist (cf. Luke 22:19), to teach (cf. Matthew 28:19-20; John 20:21)”²².

“Jesus chose and sent the Apostles to be witnesses of the Kingdom (Matthew 10:1-8). The twelve (Apostles) were promised that «they will sit on thrones, judging the twelve tribes of Israel» (Luke 22:30)”²³.

In order to fulfill its mission, the Church needs persons that are publicly and constantly responsible in showing the fact that the Church depends fundamentally on Jesus Christ and who, through a multitude of gifts, follow the unity of the entire Church.

As a first aspect of the mission that the Church does through the Holy Sacrament of Ordination we state that through the members of the sacramental priesthood the threefold ministry of Christ is perpetuated into the world. The priest is missionary by definition, for he receives the commandment of the mission from the Son of God Himself, Jesus Christ through the Saint Apostles (Matthew 28:19-20). Through the Holy Sacrament of Ordination, through the sacramental priesthood, the Church perpetuates the redeeming work achieved by Jesus Christ through His three ministries or dignities, Teacher, Bishop and King.

As a second aspect we underline the unifying or restoring character of the communion of the people of God, a function which is essentially presidential, that is of responsibility, in relationship with the vitality and unity of the Christian communities, as well as with their fidelity towards the apostolic faith. Through the Holy Sacrament of Ordination, the Church becomes the community that unites the world with God. Priesthood is a ministry of reconciliation (2Corinthians 5:18), of the reconciliation between people and God, on the one hand, and between people, for the heaven unites with the earth through priesthood.

This being said, we conclude that the mission of the Church through the Holy Sacraments is eternally present and important. All the Holy Sacraments have a profound missionary and communitarian character. Through all of them our Lord Jesus Christ offers Himself to the

²² Jean-Claude LARACHET, *Viața sacramentală*, p. 456.

²³ *Baptism, Eucharist and Ministry (Faith and Order Paper no. 111, the "Lima Text")*, text adopted by Faith and Order at its plenary commission meeting in Lima, Peru in 1982, în Emilio CASTRO (editor), *International Review of Mission*, vol. LXXII, no. 286, World Council of Churches, April 1983, p. 184, also available here: https://www.oikoumene.org/en/resources/documents/commissions/faith-and-order/i-unity-the-church-and-its-mission/baptism-eucharist-and-ministry-faith-and-order-paper-no-111-the-lima-text/@@download/file/FO1982_111_en.pdf (03. 02. 2018)

members of His ecclesial Body. All seven Holy Sacraments help the Christians progress in their spiritual life, they help them move forward on the path of the kingdom of God.

Hence, the Church has a missionary structure because it is sent into the world to announce and lead people to the kingdom of God and in the same time it has a sacramental structure, as means of communicating Christ in the most important moments and all along the life of the Christian.

The mission of the Church through the Holy Sacraments is a very actual subject, taking into account the fact that the Church is closely connected with the Holy Sacraments, because through them Christ clarifies, grows and strengthens the Church. Through the Holy Sacraments “the unity for which Christ prayed is achieved”²⁴, “that all of them may be one, Father, just as you are in me and I am in you” (John 17:21). The necessity for the communication of all the members of the Ecclesial Body of Christ with the Holy Sacraments results from the necessity of the grace which is completely necessary for our deification and salvation.

Bibliography

EDITIONS OF THE HOLY SCRIPTURE:

1. *Biblia sau Sfânta Scriptură*. Tipărită sub îndrumarea și cu purtarea de grijă a Prea Fericitului Părinte Teoctist – Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, cu aprobarea Sfântului Sinod, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1991.
2. *Biblia sau Sfânta Scriptură*. Diortosită de ÎPS Bartolomeu ANANIA, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului. Ediție jubiliară a Sfântului Sinod, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001.
3. *Biblia sau Sfânta Scriptură*. Tipărită cu binecuvântarea Prea Fericitului Părinte Daniel – Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, cu aprobarea Sfântului Sinod, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2008.
4. *The New International Version Study Bible*. Grand Rapids: The Zondervan Bible Publishers, 1985.

DICTIONARIES AND ENCYCLOPAEDIAS:

5. *** *Dicționarul Explicativ al Limbii Române*, <https://dexonline.ro/>

²⁴ Drd. Valer BEL, *Biserică și Euharistie*, în *Studii Teologice*, anul XXXIV, nr. 3-4, Martie-Aprilie, 1982, p. 234.

6. BRANIȘTE, Ene, BRANIȘTE, Ecaterina BRANIȘTE, *Dicționar enciclopedic de cunoștințe religioase*, Editura Diecezana Caransebeș, 2001.
7. BRIA, Ion, *Dicționar de teologie ortodoxă*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Ediția a II-a, București, 1994.
8. DOUGLAS, J.D, *Dicționar biblic*, I și II, Editura Cartea Creștină, Oradea, 1995.
9. LAMPE G.W.H., D.D. Ely Professor of Divinity un the University of Cambridge, *A. Patristic Greek Lexicon*, Oxford at the Clarendon Press, 1961.
10. LIDDELL, Henry George, SCOTT, Robert, *A Greek-English Lexicon*, Clarendon Press, Oxford, Oxford University Press, 1996.
11. GRIMM, Carl Ludwig Wilibald, THAYER, Joseph Henry, WILKE Christian Gottlob, *A Greek-English lexicon of the New Testament, being Grimm's Wilke's Clavis Novi Testamenti*, tr., rev. and enl. by Joseph Henry Thayer, American Book Company, New York, Cincinnati, Chicago, 1889.
12. MIRCEA, Ioan, *Dicționar al Noului Testament*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1993.
13. PĂCURARU, Mircea, *Dicționarul teologilor români*, Editura Enciclopedică, București, 2002.
14. RUS, Remus, *Dicționar enciclopedic de literatură creștină din primul mileniu*, Editura Lidia, București, 2003.

BOOKS OF CULT

15. *Arhieraticon*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1993.
16. *Aghiasmatar*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2016.
17. *Liturghier*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2012.
18. *Molitfelnic*, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2013.

WORKS OF THE HOLY FATHERS AND OF OTHER CHURCH FATHERS

19. *** *Constituțiile apostolice*, în Diac. I. Ică jr., *Canonul Ortodoxiei, I, Canonul apostolic al primelor secole*, Editura Deisis, Sibiu, 2008.
20. *** *Epistola către Policarp, 5*, în *Scrierile Părinților Apostolici, Părinți și Scriitori Bisericești*, 1, traducere de D. FECIORU, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1989, p. 188.
21. *** *Epistola zisă a lui Barnaba*, în *Scrierile Părinților Apostolici, Părinți și scriitori Bisericești*, 1, traducere de Pr. D. FECIORU, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1979.
22. *** *Învățătură a celor doisprezece Apostoli, IX*, în *Scrierile Părinților Apostolici, Părinți și scriitori Bisericești*, 1, traducere, note și indici de Pr. D. Fecioru, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1979.

23. *** *Păstorul HERMA*, în *Scrierile Părinților Apostolici, Părinți și scriitori Bisericești*, 1, traducere de Pr. D. FECIORU, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1979.
24. *** *Testamentul sau cuvintele pe care înviind din morți Domnul nostru le-a spus sfinților Săi apostoli și care au fost scrise în opt cărți prin Clement Romanul, ucenicul lui Petru*, în Diac. I. Ică jr., *Canonul Ortodoxiei, I, Canonul apostolic al primelor secole*, Editura Deisis, Sibiu, 2008.
25. SERAPION DE THMUIS, *Euchologion*, în Diac. I. Ică jr., *Canonul Ortodoxiei, I, Canonul apostolic al primelor secole*, Editura Deisis, Sibiu, 2008.
26. Sfântul Ambrozie al MILANULUI, *Despre Sfintele Taine*, III, 8, în *Părinți și scriitori Bisericești*, 53, traducere de Pr. prof. dr. Ene BRANIȘTE, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1994.
27. Sfântul Chiril al ALEXANDRIEI, *Comentarii la Evanaghelia Sfântului Ioan*, I, în *Părinți și Scriitori Bisericești*, 41, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2000.
28. Sfântul Chiril al ALEXANDRIEI, *Închinare și slujirea în Duh și Adevăr*, Cartea IX, în *Părinți și scriitori Bisericești*, 38, traducere de Pr. prof. dr. Dumitru STĂNILOAE, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1991.
29. Sfântul Chiril al IERUSALIMULUI, *Catehezele*, traducere de Dumitru FECIORU, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2003.
30. Sfântul Ciprian al CARTAGINEI, *Epistole*, XVI, II, 3, în *Scrisori*, traducere de I. DIACONESCU, O. POP, Editura Sophia, București, 2011.
31. Sfântul Clement ROMANUL, *Scrisoarea I către Corinteni*, în *Scrierile Părinților Apostolici, Părinți și Scriitori Bisericești*, 1, traducere de Pr. D. FECIORU, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1979.
32. Sfântul Dionisie AREOPAGITUL, *Opere complete și Școliile Sfântului Maxim Mărturisitorul*, traducere Pr. Dumitru STĂNILOAE, Editura Paideia, București 1996.
33. Sfântul Filaret MITROPOLITUL MOSCOVEI, *Catehism ortodox*, traducere de G. CIOCIOI, Editura Cartea ortodoxă, București, 2007.
34. Sfântul Gherman I, *Tâlcuirea Sfintei Litrugii*, traducere de Pr. Prof. Nic. PETRESCU, Editura Mitropoliei Olteniei, Craiova, 2005.
35. Sfântul Grigore PALAMA, *Cuvântul al doilea despre purcederea Duhului Sfânt*, în *Opera Completă*, I, traducere de Pr. Cristian CHIVU, Editura Patristică, București, 2005.
36. Sfântul Grigorie PLAMA, *Omilii la Pogorârea Sfântului Duh*, traducere O. N. CĂCIULĂ, în *Mitropolia Olteniei*, 1-2 (1971).
37. Sfântul Ignatie TEOFORUL, *Epistola către Efesenii*, în *Scrierile Părinților Apostolici, Părinți și Scriitori Bisericești*, 1, traducere de Pr. D. FECIORU, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1979.

38. Sfântul Ignatie TEOFORUL, *Epistola către Filadelfieni*, în *Scrierile Părinților Apostolici, Părinți și Scriitori Bisericești*, 1, traducere de Pr. D. FECIORU, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1979.
39. Sfântul Ignatie TEOFORUL, *Epistola către Magnezieni*, în *Scrierile Părinților Apostolici, Părinți și Scriitori Bisericești*, 1, traducere de Pr. D. FECIORU, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1979.
40. Sfântul Ignatie TEOFORUL, *Epistola către Policarp*, în *Scrierile Părinților Apostolici, Părinți și Scriitori Bisericești*, 1, traducere de Pr. D. FECIORU, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1979.
41. Sfântul Ignatie TEOFORUL, *Epistola către Romani*, în *Scrierile Părinților Apostolici, Părinți și Scriitori Bisericești*, 1, traducere de Pr. D. FECIORU, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1979.
42. Sfântul Ignatie TEOFORUL, *Epistola către Tralieni*, în *Scrierile Părinților Apostolici, Părinți și Scriitori Bisericești*, 1, traducere de Pr. D. FECIORU, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1979.
43. Sfântul Ioan DAMASCHINUL, *Dogmatica*, traducere de Pr. D. FECIORU, Ediția a III-a, editura Scripta, București, 1993.
44. Sfântul Ioan GRURĂ DE AUR, *Cateheze baptismale*, traducere de Pr. Marcel HANCHES, Editura Oastea Domnului, Sibiu, 2003.
45. Sfântul Ioan GURĂ DE AUR, *Căile pocăinței*, <http://www.ioanguradeaur.ro/861/caile-pocaintei/> (17 octombrie 2016)
46. Ioan GURĂ DE AUR, *Comentar la Evanghelia de la Ioan*, Editura Pelerinul Român, Oradea, 2005.
47. Sfântul Ioan GURĂ DE AUR, *Cuvântări împotriva anomeilor*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2007.
48. Sfântul Ioan GURĂ DE AUR, *Dascălul pocăinței – Omilii și cuvântări, Cuvânt despre pocăință*, traducere de Irineu SLĂTINEANU, Editura Sfintei Episcopii a Râmnicului Vâlcea, Râmnicu Vâlcea, 1996.
49. Sfântul Ioan GURĂ DE AUR, *Despre iubirea trupurilor*, (Migne, P. G. 61,448-454) <http://www.ioanguradeaur.ro/171/despre-iubirea-trupurilor/>
50. Sfântul Ioan GURĂ DE AUR, *Despre preoție*, traducere de Pr. Dumitru FECIORU, Editura Basilica, București, 2015.
51. Sfântul Ioan GURĂ DE AUR, *Omilii la Facere*, în *Părinți și Scriitori Bisericești*, 21, traducere de Pr. Prof. Dumitru FECIORU, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1987.
52. Sfântul Ioan GURĂ DE AUR, *Omilii la Facere*, II, în *Părinți și Scriitori Bisericești*, 22, traducere de D. FECIORU, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1989.

53. Sfântul Ioan GURĂ DE AUR, *Omilii la Matei*, în *Părinți și Scriitori Bisericești*, 23, traducere de Pr. Prof. Dumitru FECIORU, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1994.
54. Sfântul Ipolit al ROMEI, *Tradiția apostolică*, 5, în Diac. I. Ică jr., *Canonul Ortodoxiei, I, Canonul apostolic al primelor secole*, Editura Deisis, Sibiu, 2008.
55. Sfântul Nicolae CABASILĂ, *Despre viața în Hristos*, traducere de Pr. Prof. Teodor BODOGAE, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2014.
56. Sfântul Policarp al SMIRNEI, *Epistola către Filipeni*, în *Scrierile Părinților Apostolici, Părinți și scriitori Bisericești*, 1, traducere de Pr. D. FECIORU, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1979.
57. Sfântul Simeon al TESALONICULUI, *Tratat asupra dogmelor credinței noastre ortodoxe, după principii puse de domnul nostru Iisus Hristos și urmașii Săi*, 1, Ediție îngrijită de Protosinghel Grichtentie NATU, Editura Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, 2002.
58. Sfântul Teofan ZĂVORĂȚUL, *Boala și moartea*, traducere de Adrian și Xenia TĂNĂSESCU-VLAS, Editura Sophia, București, 2002.
59. Sfântul Teofil al ANTIOHIEI, *Către Autolyc*, în *Părinți și Scriitori Bisericești*, 2, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1980.
60. Sfântul Teofilact al BULGARIEI, *Tâlcuire la Faptele Apostolilor*, Editura Sophia, București, 2007.
61. TERTULIAN, *Despre pocăință*, în *Apologeți de limbă latină, Părinți și scriitori Bisericești*, 3, traducere N. CHIȚESCU, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1979.

VOLUMES

62. *** *Cum să întemeiem o familie ortodoxă. 250 sfaturi înțelepte pentru soț și soție de la sfinți și mari duhovnici*, traducere de Adrian TĂNĂSESCU VLAS, Editura Sophia, București, 2011.
63. *** *Taina Sfântului Botez și Taina Mirungerii*, Editura Cartea Ortodoxă Alexandria, Alexandria, 2015.
64. ABRUDAN, Dumitru, CORNIȚESCU, Emilian, *Arheologie Biblică pentru Facultățile de Teologie*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1994.
65. ALFEYEV, Ilarion, *Taina credinței. Introducere în teologia dogmatică ortodoxă*, traducere de Felicia DUMAS, Editura Doxologia, Iași, 2014.
66. ANASTASIU, Atanasie, *Povățuire către pocăință*, traducere Ieroschim. Ștefan NUȚESCU, Editura Evanghelistos, București, 2004.
67. ANDREICUȚ, Andrei, *Dragoste, libertate și sex responsabil*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2011.
68. ANDREICUȚ, Andrei, *Mai putem trăi frumos? Pledoarie pentru o viață morală curată*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2012.

69. ANDREICUȚ, Andrei, *Păstorul și turma*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2012
70. ANDREICUȚ, Andrei, *Repere de morală creștină*, Editura Reîntregirea, Alba-Iulia, 2007.
71. ANDREICUȚ, Andrei, *Spovedanie și comuniune*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2011.
72. AFANASIEV, Nikolai, *Biserica Duhului Sfânt*, I, traducere de Elena Derevici, Editura Patmos, Cluj-Napoca, 2008.
73. ANAGNOSTOPOULOS, Stefanos, *Explicarea Dumnezeieștii Liturghii*, traducere de Preot Victor MANOLACHE, Editura Bizantină, București, 2005.
74. ANANIA, Bartolomeu, *Cartea deschisă a Împărăției, o însoțire liturgică pentru preoți și mireni*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2005.
75. ANDRUTSOS, Hristos, *Dogmatica*, Editura Tipografiei Arhidiecezane, Sibiu, 1930.
76. ANDRUTSOS, Hristos, *Simbolica*, traducere de Iustin MOISESCU, Editura Centrului Mitropolitan al Olteniei, 1955.
77. BASARAB, Mircea, *Biserica în dialog*, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2009.
78. BĂDILIȚĂ, Ioan, *Dumnezeiasca Liturghie, misiune eclezială și mărturisire de credință*, Editura Doxologia, Iași, 2016.
79. BEL, Valer, *Curs de dogmatică. Hristologia* (dactilografiat).
80. BEL, Valer, *Dogmă și propovăduire*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1994.
81. BEL, Valer, *Misiune, parohie, pastorație. Coordonate pentru o strategie misionară*, Ediția a II-a, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2006.
82. BEL, Valer, *Misiunea Bisericii în lumea contemporană*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2010.
83. BEL, Valer, *Unitatea Bisericii. Studiu interconfesional ecumenic*, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2005.
84. BEL, Valer, *Teologie și Biserică*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2008.
85. BERDIAEV, Nicolae, *Despre sclavia și libertatea omului*, traducere de Maria IVĂNESCU, Editura Antaios, Oradea, 2000.
86. BISSIAS, David G., *Sfântul Maslu – Taina vindecării*, traducere de Dragoș DĂSCĂ, Editura Doxologia, Iași, 2012.
87. BIZĂU, Ioan, *Experiența liturgică a prezenței lui Dumnezeu în viața lumii*, Editura Eikon, Cluj-Napoca, 2012.
88. BIZĂU, Ioan, *Liturghie și teologie*, Editura Patmos, Cluj-Napoca, 2009.
89. BLAUW, Johannes, Secretary y Netherlands Missionary Council, *The missionary nature of the Church. A Survey of the Biblical Theology of Mission*, traducere proprie, Editura MCGRAW-HILL BOOK COMPANY, INC., NEW YORK: TORONTO: LONDON, 1962.
90. BOBRINSKOY, Boris, *Ascension and Liturgy. The Ascension and High Priesthood of Christ in relation to Worship*,. American Theological Library Association.
91. BOBRINSKOY, Boris, *Împărtășirea Sfântului Duh*, traducere de Măriuca și Adrian ALEXANDRESCU, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1999.
92. BOBRINSKOY, Boris, *Taina Bisericii*, traducere de Vasile MANEA, Editura Reîntregirea, Alba-Iulia, 2004.
93. BOBRINSKOY, Boris, *Taina Preasfintei Treimi*, traducere Măriuca și Adrian ALEXANDRESCU, Editura

- Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2005.
94. BRANIȘTE, Ene, *Despre Preoție*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2004.
 95. BRANIȘTE, Ene, *Explicarea Sfintelor Taine de Inițiere*, Editura Arhiepiscopiei Bucureștilor, București, 1990.
 96. BRANIȘTE, Ene, *Liturgică specială*, Ediția a IV-a, Editura Lumea Credenței, București, 2005.
 97. BRANIȘTE, Ene, *Vocație și responsabilitate în slujirea preoțească*, Editura Basilica, București, 2014.
 98. BRIA, Ion, „*Spre plinirea Evangheliei*”. *Dincolo de apărarea Ortodoxiei: exegeza și transmiterea TRADIȚIEI*, Editura Reîntregirea, Alba-Iulia, 2002.
 99. BRIA, Ion, *Comentariu la Catehismul Ortodox*, Editura Oastea Domnului, Sibiu, 2000.
 100. BRIA, Ion, *Credința pe care o mărturisim*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1987.
 101. BRIA, Ion, *Curs de teologie și practică misionară ortodoxă*, Geneva, 1982.
 102. BRIA, Ion, *Destinul Ortodoxiei*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1989.
 103. BRIA, Ion, *Iisus Hristos*, Editura Enciclopedică, București, 1992.
 104. BRIA, Ion, *Liturghia după Liturghie. O tipologie a misiunii apostolice și a mărturiei creștine azi*, Editura Athena, București, 1996.
 105. BRIA, Ion, *Go forth in peace: Orthodox perspectives on mission*, World Council of Churches, 1986.
 106. BRIA, Ion, *Ortodoxia în Europa. Locul spiritualității române*, Editura Trinitas, Iași, 1995.
 107. BRIA, Ion, *Tratat de Teologie Dogmatică și Ecumenică*, Editura România Creștină, București, 1999.
 108. BUCHIU, Ștefan, *Întrupare și unitate. Restaurarea cosmosului în Iisus Hristos*, Editura Libra, București, 1997.
 109. BUDE, Ioan, *Temeiuri Biblice Noutestamentare cu privire la oficierea Sfintelor Taine și ierurgiilor bisericești (I)*, în *Altaul Banatului*, nr 1-3, ianuarie-martie 2017.
 110. BUGA, Ion, *Teologia Cinei de Taină*, Editura Sfântul Gheorghe-Vechi, București, 1998.
 111. BUNGE, Gabriel, *Părintele duhovnicesc și gnoza creștină după avva Evagrie Ponticul*, traducere de Diac. Ioan I. ICĂ jr., Editura Deisis, Sibiu, 2000.
 112. CARAGIU, Florin, *Antropologia iconică reflectată în opera Părintelui Dumitru Stăniloae*, Editura Sophia, București, 2007.
 113. CAVARNOS, Constantine, *Căile Sfințeniei*, traducere de Gabriel CIUPALĂ, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1979.
 114. CHIRILĂ, Ioan, *Sfânta Scriptură – Cuvântul cuvintelor*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2010.
 115. CHIȚESCU, Nicolae, *Sfintele Taine. Temeiuri biblice și patristice*, în *Omul în perspectiva desăvârșirii*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2010.
 116. CHIȚESCU, N, TODORAN, Isidor, PETREUȚĂ, *Teologia Dogmatică și Simbolică, manual pentru facultățile teologice*, vol. II, ediția a III-a, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2010.
 117. CIOBOTEA, Daniel, *Libertate pentru comuniune. Lucrarea Bisericii în societate în anul 2009*, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2010.

- 118.CIOBOTEA, Daniel, *Știința mântuirii. Vocația mistica și misionara a teologiei*, Editura Basilica, București, 2014.
- 119.CIOBOTEA, Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, *Teologie și spiritualitate*, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2010.
- 120.CISMAȘ Iacob, *Preotul – Misionar în contextul lumii contemporane*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2010.
- 121.COMAN, Constantin, *Biblia în Biserică*, Editura Bizantină, București, 1997.
- 122.COMAN, Constantin, *Ortodoxia sub presiunea istoriei*, Editura Bizantină, București, 1995.
- 123.COMAN, Ioan G., *Patrologie*, I, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1984.
- 124.COMȘA, Grigorie, *Pruncii trebuiesc botezați numai o dată*, Arad, 1925.
- 125.CORBU, Agapie, *Sfintele Taine în Biserica Faptelor Apostolilor*, Editura Sfântul Nectarie, Arad, 2004.
- 126.DAVID, P. I., *Călăuză creștină – Sectologie*, Editura Episcopiei Argeșului, Curtea de Argeș, 1994.
- 127.EVDOKIMOV, Paul, *Ortodoxia*, traducere de Irineu POPA, Editura Institutului Biblic, București, 1996.
- 128.DE SUROJ, Antonie, *Taina iubirii*, Editura Sophia, București, 2009.
- 129.EVDOKIMOV, Paul, *Taina iubirii*, traducere Gabriela MOLDOVEANU, Editura Christiana, București, 1994.
130. EVDOKIMOV, Paul, *Vârstele vieții spirituale*, traducere Pr. Ioan BUGA, Editura Christiana, București, 1993.
- 131.FELEA, Ilarion V., *Spre Tabor*, vol. I, Editura Crigarux și Mănăstirea Petru Vodă, Neamț, 2007.
- 132.FELMY, Karl Christian, *De la cina de Taină la Dumnezeiasca Liturghie a Bisericii Ortodoxe. Un comentariu istoric*, traducere de Pr. prof dr. Ioan ICĂ, Editura Deisis, Sibiu, 2008.
- 133.FELMY, Karl Christian, *Dogmatica experienței ecleziale. Înnoirea teologiei ortodoxe contemporane*, traducere de Pr. prof dr. Ioan ICĂ, Editura Deisis, Sibiu, 1999.
- 134.FLOCA, Ioan N., *Drept canonic ortodox, legislație și administrație bisericească*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1990.
- 135.FLOCA, Ioan N., *Canoanele Bisericii Ortodoxe. Note și comentarii*, Sibiu, 2005.
- 136.GAVRILĂ, Vasile, *Cununia – viață întru împărăție*, Editura Fundația „Tradiția Românească”, București, 2004.
- 137.GAVRILĂ, Vasile, *Sfânta Taină a Cununii – comuniunea iubirii*, Editura Basilica, București, 2014.
- 138.HIMCINSCHI, Mihai, *Biserica în societate – aspecte misionare ale Bisericii în societatea actuală*, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2006.
- 139.HIMCINSCHI, Mihai, *Doctrina trinitară ca fundament misionar. Relația Duhului Sfânt cu Tatăl și cu Fiul în teologia răsăriteană și apuseană. Implicațiile doctrinare și spirituale ale acesteia*, Editura Reîntregirea, Alba-Iulia, 2004.
- 140.HIMCINSCHI, Mihai, *Misiologie și Ecumenism. Partea I. Curs an IV.*
- 141.HIMCINSCHI, Mihai, *Misionarismul vieții ecleziale*, Editura Reîntregirea, Alba-Iulia, 2008.
- 142.ICĂ, Ioan I. Jr, *Canonul Ortodoxiei, I, Canonul Apostolic al primelor secole*, Editura Deisis/Stavropoleos, Sibiu, 2008.
- 143.ILEA, Petru-Ioan, *Iisus Hristos în viața Bisericii*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2010.
- 144.ILOAIE, Ștefan, *Morala creștină și etică postmodernă: o întâlnire necesară*, Editura Presa Universitară

- Clujeană, Cluj-Napoca, 2009.
- 145.ISPAS, Gheorghe, *Euharistia - Taina unității Bisericii. Aspecte teologice și practice*, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2008.
- 146.JEREMIAS, Joachim, *Infant Baptism in the First Four Centuries*, London, 1960.
- 147.KARAVIDOPOULOS, Ioannis, *Comentariu la Evanghelia după Marcu*, traducere de Lect. Dr. Sabin PREDA, Editura Bizantină, București, 2001.
- 148.LARCHET, Jean-Claude, *Biserica Trupul lui Hristos. I. Natura și structura Bisericii*, traducere de Marinela BOJIN, Editura Sophia, București, 2013.
- 149.LARCHET, Jean-Claude, *Viața sacramentală*, traducere de Marinela BOJIN, Editura Basilica, București, 2015.
- 150.LOSSKY, Vladimir, *Teologia dogmatică*, traducere de Pr. Cristian GALERIU, Editura Anastasia, București, 2014.
- 151.MAN, Dorel, *Pastorație și duhovnicie, I*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2009.
- 152.MANOLACHE, Anca, *Sfintele Taine în viața Bisericii*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2004.
- 153.MANOILESCU-DINU, Natalia, *Iisus Hristos Mântuitorul în lumina Sfintelor Evanghelii*, Editura Bizantină, București, 2004.
- 154.MATSOUKAS, Nikolaos, *Teologia Dogmatică și Simbolică. Volumul II – Expunerea credinței ortodoxe în confruntare cu creștinismul occidental*, traducere de Nicușor DECIU, Editura Bizantină, București, 2006.
- 155.MELNICIUC, Ilie, *Studiul Noului Testament*. http://pastorala-an1.weebly.com/uploads/5/3/9/8/5398315/curs_sem_i_nt_pastorala.pdf
- 156.METALLINOS, Gheorghios, *Rolul și Lucrarea Ortodoxiei astăzi*, traducere Pr. Constantin PETRACHI, Editura Egumenița, 2014.
- 157.METTAOUS, His Grace Bishop, *Sacramental rites in The Coptic Orthodox Church*, PDF. www.copticchurch.net/topics/thecopticchurch/sacraments/
- 158.MEYENDORFF, Jhon, *Căsătoria: perspectivă ortodoxă*, traducere de Cezar LOGIN, Editura Renașterea & Editura Patmos, Cluj-Napoca, 2012.
- 159.MEYENDORFF, Paul, *Taina Sfântului Maslu. Ungerea bolnavilor*, traducere de Cezar LOGIN, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2012.
- 160.MEYNEN, Daniel, D.D. Canon of Saint–Aubain, Namur, Belgium, *The Breaking of the Bread or notes on the relation between the grace of God and the free will of man*, 2000–2006 – Daniel Meynen.
- 161.MIHĂLȚAN, Ioan, Episcopul Oradiei, *Preoția Mântuitorului și preoția bisericească*, Editura Episcopiei Oradiei, 1993.
- 162.MIHĂIȚĂ, Nifon, *Misiologie creștină*, Ediția a II-a, Editura Asa, București, 2005
- 163.MIHĂLCESCU, Ioan, *Dogma Soteriologică*, Editura Tipografia Cărților Bisericești, București, 1926.
- 164.MIHĂLCESCU, Ioan, *Dogmatica Iubirii*, Editura România Creștină, București, 1999.
- 165.MIHOC, Constantin, *Taina căsătoriei și familia creștină*, Editura Teofania, Sibiu, 2002.
- 166.MIHOC, Vasile, *Sfânta Evanghelie de la Ioan. Introducere și comentariu*, Editura Teofania, Sibiu, 2003.

- 167.MILOȘEVICI, Nenad S., *Dumnezeiasca Liturghie-centrul cultului în Ortodoxie. Legătura indisolubilă a sfințelor Taine cu dumnezeiasca Euharistie*, traducere de pr. prof. Ioan ICĂ SR, Editura Deisis, Sibiu, 2012.
- 168.MIHĂLȚAN, Ioan, *Preoția Mântuitorului Hristos și preoția bisericească*, Oradea, 1992.
- 169.MLADIN, Nicolae, BUCEVSCHI, Orest, PAVEL, Constantin, ZĂGREAN, Ioan, *Teologia Morală Ortodoxă pentru facultățile de teologie, II, Morala specială*, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2003.
- 170.MOISESCU, Iustin, Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, *Ierarhia bisericească în epoca apostolică*, Editura Anastasia, București, 2002.
- 171.MOLODVAN, Ilie, *În Hristos și în Biserică. Iubirea – Taina Căsătoriei. Teologia iubirii I*, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2014.
- 172.MOLODVAN, Ilie, *În Hristos și în Biserică. Adevărul și frumusețea căsătoriei. Teologia iubirii II*, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2014.
- 173.MOLODVAN, Ilie, *Ortodoxia misionară, stâlp de lumină în lumea contemporană*, Editura Mitropolia Olteniei, Craiova, 2009.
- 174.NELLAS, Panayotis, *Hristos, Dreptatea lui Dumnezeu și îndreptarea noastră – pentru o soteriologie ortodoxă*, traducere Ioan I. ICĂ sr., Editura Deisis, Sibiu, 2012.
- 175.NELLAS, Panayotis, *Omul – animal îndumnezeit*, Editura Deisis, Sibiu, 2009.
- 176.NICULCEA, Adrian, *Constituția sacramentală a Bisericii: o viziune teologică ortodoxă asupra ecumenismului*, Editura Vasiliana '98, Iași, 2014.
- 177.PLĂMĂDEALĂ, Antonie, *Biserica Slujitoare*, Sibiu, 1986.
- 178.PATRONOS, Gheorghios, *Parcursul istoric al lui Iisus. De la iesle la mormântul gol*, traducere de Sabin PREDĂ, Editura Bizantină, București, 2011.
- 179.PETRARU, Gheorghe, *Misiologie Ortodoxă, I. Revelația lui Dumnezeu și misiunea Bisericii*, Editura Pamfilus, Iași, 2002.
- 180.PETRARU, Gheorghe, *Ortodoxie și prozelitism*, Editura Trinitas, Iași, 2000.
- 181.PETRARU, Gheorghe, *Teologie fundamentală și misionară. Ecumenism*, Editura Performantica, Iași, 2006.
- 182.PHILIPPE, Marie-Dominique, *Despre iubire*, traducere de Marius BOLDOR, Editura Cartimpex, Cluj-Napoca, 1999.
- 183.PINTEA, Simeon, *Taina Nunții în Biserica Ortodoxă: repere catehetice, liturgice și misionar-pastorale*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2011.
- 184.PREDĂ, Constantin, *Învierea Mântuitorului în memoria narativă a Evangheliilor*, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2010.
- 185.PRESCURE, Vasile, *În duhul credinței și al evlaviei ortodoxe*, Editura Mitropolia Olteniei, Craiova, 2006.
- 186.POP, Irineu, *Preoția și arta pastorală*, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2016.
- 187.POP-BISTRIȚEANUL, Irineu, *Pâinea vieții și paharul mântuirii*, Editura Aletheia, Bistrița, 2001.
- 188.POP-BISTRIȚEANUL, Irineu, *Chipul lui Hristos în viața morală a creștinului*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2001.

189. POPESCU, Dumitru, *Iisus Hristos Pantocrator*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2005.
190. POPESCU, Dumitru, *Teologie și cultură*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1993.
191. POPOVICIU, Nicolae I., *Epicleza Euharistică*, Editura Nemira, București, 2003.
192. PREDĂ, Constantin, *Propovăduirea apostolică. Structuri retorice în Faptele Apostolilor*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2005.
193. RADU, Dumitru Gh., *Repere morale pentru omul contemporan*, Editura Mitropolia Olteniei, Craiova, 2007.
194. REDNIC, Georgel, *Rolul misionar al pocăinței în viața parohială*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2014.
195. REMETE, Gheorghe, *Sfintele Taine în contextul dialogului ortodox-lutheran*, ediția a doua, Editura Reîntregirea, Alba-Iulia, 2009.
196. REZUȘ, Petru, *Teologia ortodoxă contemporană*, Editura Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1989.
197. SANDU, Dan, *CUNUNIA – Taina comuniunii eterne*, PDF, <http://www.dansandu.ro/pdf/carti/taina-eternei-comuniuni.pdf> (03. 02. 2018)
198. SAVA, Viorel, *Taina Mărturisirii în riturile liturgice actuale*, Editura Trinitas, Iași, 1999.
199. SCHMEMANN, Alexandru, *Biserică, lume, misiune*, traducere de Maria VINȚELER, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2006.
200. SCHMEMANN, Alexandru, *Din apă și din duh: un studiu liturgic la Botezului*, traducere Alexandru MIHĂILĂ, Editura Sofia, București, 2009.
201. SCHMEMANN, Alexandru, *Euharistia, Taina Împărăției*, traducere de Pr. Boris RĂDULESCU, Editura Sofia, București, 2012.
202. SCHMEMANN, Alexandru, *Pentru viața lumii. Sfintele Taine și Ortodoxia*, ediția a II-a, traducere Pr. Prof. Dr. Aurel JIVI, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2012.
203. SCHMEMANN, Alexandru, *Postul Mare. Pași spre Înviere*, traducere pr. dr. Vasile GAVRILĂ, Editura Sofia, București, 2013.
204. SEMEN, Petre, *Păcatul – boală a sufletului – coordonate biblice*, Editura Panfilus, Iași, 2004.
205. SILVESTRU de CANEV, *Teologia Dogmatică Ortodoxă (cu expunerea istorică a dogmelor)*, vol. 5, Editura Credința Strămoșească, Iași, 2001
206. SLĂTINEANU, Irineu, *Iisus Hristos sau Logosul înomenit*, Editura România creștină, 1998.
207. SONEA, Cristian, *Apostolat și responsabilitate. O viziune teologică asupra misiunii laicului*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2015.
208. SRAWLEY, J.H., D.D., *The Early History of the Liturgy*, Cambridge at the University Press, 1957.
209. STAN Liviu, *Mirenii în Biserică, importanța elementului mirean în Biserică și participarea lui la exercitarea puterii bisericești, studiu canonic-istoric*, Editura Tiparul tipografiei arhiecezane, Sibiu, 1939, p. 24-25.
210. STĂNILOAE, Dumitru, *Chipul evanghelic al lui Iisus Hristos*, Editura Centrului Mitropolitan Sibiu, 1991.
211. STĂNILOAE, Dumitru, *Chipul nemuritor al lui Dumnezeu*, vol. I, Editura Cristal, București, 1995.

- 212.STĂNILOAE, Dumitru, *Iisus Hristos lumina lumii și îndumnezeitorul omului*, Editura Anastasia, Bucuresti, 1993.
- 213.STĂNILOAE, Dumitru, *Rugăciunea lui Iisus și experiența Duhului Sfânt*, Editura Deisis, Sibiu, 2003.
- 214.STĂNILOAE, Dumitru, *Sfânta Treime sau la început a fost iubirea*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2005.
- 215.STĂNILOAE, Dumitru, *Spiritualitate și comuniune în Liturghia ortodoxă*, Ediția a II-a, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2004.
- 216.STĂNILOAE, Dumitru, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. I-III, ediția a III-a, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2003.
- 217.STYLIANOULOS Theodore G., *Holy Eucharist and Priesthood in The New Testament*. American Theological Library Association. A paper presented at the Fifth Meeting between Lutheran and Orthodox theologians on the theme "Eucharist and Priesthood," February 20-25, 1978, în Bonn, Germany under the auspices of the Ecumenical Patriarchate and the Evangelical (Lutheran) Church of Germany.
- 218.SUCIU, Ioan, *Mama*, Editura Diecezană, Oradea, 1945.
- 219.TAFT, Robert F., *Liturghia – model de rugăciune, icoană a vieții*, traducere Cornelia DUMITRU, Editura Galaxia Gutenberg, Târgu-Lăpuș, 2011.
- 220.TIMIADIS, Emilianos, *Preot, parohie, înnoire. Noțiuni și orientări pentru teologia și practica pastorală*, traducere de Paul BURSANOWSKI, Editura Sophia, București, 2001.
- 221.TOFANĂ, Stelian, *Evanghelia lui Iisus. Misiunea Cuvântului*, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2015.
- 222.TOFANA, Stelian, *Iisus Hristos – Arhiereu veșnic după Epistola către Evrei*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 1996.
- 223.TOFANA, Stelian, *Introducere în studiul Noului Testament, vol. II, Evangheliile după Matei și Marcu. Documentul Quelle*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2002.
- 224.TOFANA, Stelian, *Studiul Noului Testament*, Ediția a II-a, Editura Alma Mater, Cluj-Napoca, 2005.
- 225.VERZAN, Sabin, *Preoția ierarhică sacramentală în epoca apostolică*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1991.
- 226.VINTILESCU, Petre, *Liturghierul explicat*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe, București, 1998.
- 227.VINTILESCU, Petre, *Spovedania și duhovnicia*, Editura Reîntregirea, Alba-Iulia, 1995.
- 228.VLACHOS, Hierotheos, *Psihoterapie ortodoxă*, traducere de Lect. Univ. Dr. Irina Luminița NICULESCU, Editura Învierea, Timișoara, 1998.
- 229.YANNARAS, Christos, *Libertatea moralei*, traducere de Mihai CANTUNIARI, Editura Anastasia, București, 2004.
- 230.YANNARAS, Christos, *Persoană și Eros*, traducere de Zenaida LUCA, Editura Anastasia, București, 2000.
- 231.YANNOULATOS, Atanasie, *Misiune pe urmele lui Hristos: Studii teologice și omilii*, traducere de Diac. Dr. Ștefan L. TOMA, Editura Andreiană, Sibiu, 2013.
- 232.ZĂGREAN, Ioan, *Morală creștină*, ediția a V-a, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2006.

233. ZIZIOULAS, Ioannis, *Comuniune și alteritate. Ființarea personal-ecclesială*, traducere de Pr. Dr. Liviu BARBU, Editura Sophia, București, 2013.
234. ZIZIOULAS, Ioannis, *Prelegeri de dogmatică creștină*, traducere de Florin CARAGIU, Editura Sophia, București, 2014.

STUDIES AND ARTICLES

235. *** *Baptism, Eucharist and Ministry (Faith and Order Paper no. 111, the "Lima Text")*, text adopted by Faith and Order at its plenary commission meeting in Lima, Peru in 1982, în Emilio CASTRO (editor), *International Review of Mission*, vol. LXXII, no. 286, World Council of Churches, April 1983, p. 181, disponibilă și aici: https://www.oikoumene.org/en/resources/documents/commissions/faith-and-order/i-unity-the-church-and-its-mission/baptism-eucharist-and-ministry-faith-and-order-paper-no-111-the-lima-text/@@download/file/FO1982_111_en.pdf (03. 02. 2018)
236. *** „Fie voia Ta !”, *Ortodoxia în misiune. Raport final al Consultației teologice pe probleme misionare a Bisericilor Răsăritene Ortodoxe și Vechi Orientale*, Neapolis, (Grecia), p. 16-24, aprilie 1988, traducere de Pr. prof. dr. Ioan ICA, în *Mitropolia Ardealului*, XXIV, 1989, nr. 3.
237. ACHIMESCU, Nicolae, *Familia, model de comuniune într-o lume tot mai individualistă*, în *Misiunea sacramentală a Bisericii Ortodoxe în context european, Simpozion Bruxelles 28 iunie – 1 iulie 2011*, coordonatori Pr. Lect. Dr. Sorin ȘELARU, Pr. Lect. Dr. Patriciu VLAICU, Editura Basilica, București, 2013.
238. ALEXE, Ștefan, *Elemente ale Tradiției în Învățătura celor doisprezece Apostoli*, în *Ortodoxia*, 2/1989.
239. ARĂPAȘU, Teoctist, *Cuvânt înainte în Liturghier*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2000.
240. ATAAS, Dr. Talaat Takala Mourkus, președintele Asociației Ortodoxe Copte „Sfântul Mina” din România, *Taina Sfântului Botez în Biserica Ortodoxă Coptă din Egipt. Rânduială și semnificație teologică*, în *Vocația mărturisitoare a Bisericii*, coordonatori Preasfințitul Părinte Emilian LOVIȘTEANUL și Pr. Constantin OLARIU, Editura „Sfântul Antim Ivireanul” a Arhiepiscopiei Râmnicului, Râmnicu Vâlcea, 2011.
241. AVGOUSTIDIS, Adamantios, *Spovedanie sau psihoterapie?*, în *Ortodoxia*, 4 /2014.
242. BEL, Valer, *Biserica și Euharistie*, în *Studii Teologice*, seria a II-a, an XXXIV (1982), nr. 3-4.
243. BEL, Valer, *Biserica și unitatea ei ca dar și misiune*, în MOȘOIU, Nicolae, BÎRZU, Vasile, (editori), *Darul unității bisericii și a lumii, implicații teologico-dogmatice și culturale. Al V-lea Colocviu Național de Teologie Dogmatică*, Editura Astra Museum / ANDREIANA, Sibiu, 2015.
244. BEL, Valer, *Comunitatea mărturisitoare în contextul lumii secularizate și globalizate*, în *Analele Științifice ale Facultății de Teologie Ortodoxă*, tomul VIII, 2004-2005, Cluj-Napoca, 2007.
245. BEL, Valer, *Familia și Biserica*, în *Teologie și Biserică*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2008.
246. BEL, Valer, *Filantropia creștină în cadrul misiunii Bisericii*, în *Medicii și Biserica*, vol. 1, Renașterea, Cluj-Napoca, 2003,

- 247.BEL, Valer, *Exigențele misiunii creștine în gândirea Părintelui Ion Bria*, în Coordonator: Pr. Conf. Univ. Dr. Nicolae MOȘOIU, *Relevanța operei Părintelui Profesor Ion Bria pentru viața bisericească și socială actuală. Direcții noi de cercetare în domeniul doctrinei, misiunii și unității Bisericii*, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2010.
- 248.BEL, Valer, *Missio Dei*, în *Misiunea Bisericii în Sfânta Scriptură și în istorie*, coord. Pr. Ioan CHIRILA, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2006.
- 249.BEL, Valer, *Misiunea și responsabilitatea Bisericii într-o lume secularizată*, în *Studia Universitatis Babeș Bolyai. Theologia Orthodoxa*, Cluj-Napoca, nr. 1-2/1994.
- 250.BEL, Valer, *Omul - colaborator cu Dumnezeu în cadrul creației*, în *Medicii și Biserica*, 4, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2006.
- 251.BEL, Valer *Participarea mirenilor la misiunea Bisericii*, în *Studia Universitatis Babeș Bolyai. Theologia Orthodoxa*, Cluj-Napoca, XLVI, 2001, nr. 1-2.
- 252.BEL, Valer, *Pogorârea și lucrarea Duhului Sfânt*, în *Dogmă și propovăduire*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1994.
- 253.BEL, Valer, *Propovăduirea Evangheliei*, în *Studia Universitatis Babeș Bolyai. Theologia Orthodoxa*, Cluj-Napoca, an XLIII, 1998, nr. 1-2.
- 254.BEL, Valer, *Relația dintre Persoana și opera Mântuitorului nostru Iisus Hristos și implicațiile ei în iconomia mântuirii omului*, în *Studia Universitatis Babeș Bolyai. Theologia Orthodoxa*, Cluj-Napoca, nr. 1-2/1992.
- 255.BEL, Valer, *Sinteză de teologie și practică misionară creștin-ortodoxă*, în *Teologia Ortodoxă în secolul al XX-lea și începutul secolului al XXI-lea*, Coordonator Pr. Prof. Dr. Viorel IONIȚĂ, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2011.
- 256.BEL, Valer, *Taina Maslului – Vindecare spre Împărăție*, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Theologia Orthodoxa*, LVII, nr. 2/2012, Cluj-Napoca.
- 257.BEL, Valer, *Taina Nunții ca dar și misiune, temelie a familiei creștine*, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Theologia Orthodoxa*, LVI, nr. 2/2011, Cluj-Napoca.
- 258.BEL, Valer, *Tainele – modalități de dăruire a lui Hristos credincioșilor*, în *Medicină și Teologie, In honorem prof. univ. dr. Mircea Gelu Buta*, Editori Alexandru MORARU și Gabriel Viorel GÂRDAN, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2012.
- 259.BEL, Valer, *Temeiurile teologice ale misiunii Bisericii*, în *Studia Universitatis Babeș Bolyai. Theologia Orthodoxa*, Cluj-Napoca, nr. 1-2/1996.
- 260.BEL, Valer, *Vocația misionară și doxologică a teologiei academice*, în *Universitate, 25 de ani de asumare a tradiției, de formare teologică și cercetare științifică, Arad, 30 oct.-2 nov. 2016*, coordonatori Pr. Prof. Univ. Dr. Cristinel IOJA, Pr. Lect. Univ. Dr. Filip ALBU, Arhid. Asist. Univ. Drd. Tiberiu ARDELEAN, Editura Astra Museum, Arad, 2016.
- 261.BORCA, Vasile, *Familia creștină în opera Sfântului Vasile cel Mare*, în *Ortodoxia Maramureșană*, Anul XIV, nr. 14/2009, Editura Universității de Nord, Baia-Mare.
- 262.BRIA, Ion, *Biserica și Liturghia*, în *Ortodoxia*, XXXIV, 1982, nr. 2.

263. BRIA, Ion, *Dimensiunea hristologică a iconomiei mântuirii*, în *Ortodoxia*, XXXV, (1983), nr. 2.
264. BRIA, Ion, *Dogma Sfintei Treimi*, în *Studii Teologice*, XLIII, 1991, nr. 3.
265. BRIA, Ion, *Învățătura Ortodoxă despre Dumnezeu-Sfânta Treime*, în *Glasul Bisericii*, 1-2/1973.
266. BRIA, Ion, *Mărturia creștină în Biserica Ortodoxă. Aspecte, posibilități și perspective*, în *Glasul Bisericii*, 1-2, 1982.
267. BRIA, Ion, „*Spre plinirea Evangheliei*”. *Dincolo de apărarea Ortodoxiei: exegeza și transmiterea TRADIȚIEI*, Editura Reîntregirea, Alba-Iulia, 2002.
268. BUCHIU, Ștefan, *Coborârea neîncetată a lui Hristos prin Sfânta Euharistie în Biserică, izvor al unității reînnoite a Bisericii și al sfințirii credincioșilor*, în MOȘOIU, Nicolae, BÎRZU, Vasile, (editori), *Darul unității bisericii și a lumii, implicații teologico-dogmatice și culturale. Al V-lea Colocviu Național de Teologie Dogmatică*, Editura Astra Museum / ANDREIANA, Sibiu, 2015.
269. BUDE, Ioan, *Temeiuri Biblice Noutestamentare cu privire la oficierea Sfintelor Taine și ierurgiilor bisericești (I)*, în *Altaul Banatului*, nr 1-3, ianuarie-martie 2017.
270. BUDE, Ioan, *Temeiuri Biblice Noutestamentare cu privire la oficierea Sfintelor Taine și ierurgiilor bisericești (II)*, în *Altaul Banatului*, nr 4-6, aprilie-iunie 2017.
271. BURLACU, Mihai, *Unitatea Bisericii reflectată de Sfintele Taine*, în MOȘOIU, Nicolae, BÎRZU, Vasile, (editori), *Darul unității bisericii și a lumii, implicații teologico-dogmatice și culturale. Al V-lea Colocviu Național de Teologie Dogmatică*, Editura Astra Museum / ANDREIANA, Sibiu, 2015.
272. BUT-CĂPUȘAN, Dacian, *Învățătura despre Biserică-organ al mântuirii și ierarhia sacramentală în Scrierile părinților apostolici*, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai – Teologia Ortodoxă*, LI, 2006.
273. BUT-CĂPUȘAN, Dacian, *Taina Sf. Botez-aspecte interconfesionale*, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Theologia Orthodoxa*, LVI, nr. 2/2011, Cluj-Napoca.
274. CARAZA, Ioan, *Botezul în lumina Sfintei Scripturi după mărturiile Sfinților Părinți și în teologia reformatorilor*, în *Ortodoxia* IV, 1991.
275. CÂNDEA, Spiridon, *Cultul creștin și unitatea Bisericii lui Iisus Hristos*, în *Ortodoxia*, an XV, 1963, nr. 3-4.
276. CHERHAȚ, Adrian, *Accentul eshatologic al misunii creștine*, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai – Teologia Ortodoxă*, LVII, 2012, nr. 1, p. 121.
277. CHIRILĂ, Ioan, *Entheosis – țelul creației „Ceruri noi și pământ nou” (II Petru 3, 13; Matei 19, 28: „La înnoirea lumii”)*, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Bioethica*, Anul LIV, 1/2009, p. 3-10.
278. CHIȚESCU, Nicolae, *Sfintele Taine. Temeiuri biblice și patristice*, în *Omul în perspectiva desăvârșirii*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2010
279. CIOBOTEA, Daniel, *Legătura interioară dintre Cruce și Înviere în Ortodoxie*, în *Mitropolia Banatului*, an XXXIV, (1984), nr. 3-4.
280. CIOBOTEA, Daniel, *Taina fratelui*, în *Candela Moldovei*, an III, 1994, nr. 1-2.
281. CITIRGĂ, Vasile, *Biserica și unitatea ei, consecință ale unirii celor două firi în Persoana lui Iisus Hristos*, în MOȘOIU, Nicolae, BÎRZU, Vasile, (editori), *Darul unității bisericii și a lumii, implicații teologico-dogmatice*

- și culturale. *Al V-lea Colocviu Național de Teologie Dogmatică*, Editura Astra Museum / ANDREIANA, Sibiu, 2015.
282. CLÉMENT, Olivier, *Cuvânt înainte*, în Paul EVDOKIMOV, *Taina iubirii. Sfințenia unirii conjugale în lumina tradiției ortodoxe*, traducere de Gabriela MOLDOVEANU, ediția a 2-a, Christiana, București, 1999.
283. COMAN, Vasile, *Lucrarea Duhului Sfânt în Liturghie*, în *Mitropolia Ardealului*, XXVI, 1981, nr. 3-4.
284. CORNIȚESCU, Constantin, *Învierea Domnului și însemnătatea ei pentru viața creștină în Ortodoxia*, XXXV, nr. 2, aprilie-iunie, București, 1983.
285. CORNIȚESCU, Emilian, *Întreita slujire a Mântuitorului după Vechiul Testament*, în *Ortodoxia*, XXXV (1983), nr. 1.
286. CULLMANN, Oscar, *Baptism in the New Testament*, coll. *Studies in Biblical Theology*, no. 1, SCM Press, London, 1950.
287. DESEILLE Placide, *Taina Pocăinței*, traducere de Pr. Remus MARIAN, în *Ortodoxia*, 1 /2015.
288. DUMITRAȘCU, Nicu, *Eclesiologia la Părinții Apostolici*, în *Revista Teologică*, nr. 1/1991.
289. EMILIANOS OF SYLVIRIA, *Urgent need of a common mission*, în Emilio CASTRO (editor), *International Review of Mission*, vol. LXXII, no. 286, World Council of Churches, April 1983.
290. FARCAȘIU, Lucian, *Prefață*, în Coordonatori Pr. Prof. Dr. Ioan TULCAN, Pr. Lect. Dr. Lucian FARCAȘIU, Protos. Lect. Dr. Teofan MADA, *Taina Sfântului Maslu. Implicații eclesial-liturgice și terapeutic-pastorale*, Editura Universității Aurel Vlaicu, Arad, 2012.
291. FLORESCU, Marius, *Studii cu privire la misiunea internă și cea externă a Bisericii Ortodoxe*, în *Altarul Banatului*, nr. 10-12/2012.
292. GAILLARDETZ Richard R., Ph.D., *The Sacrament of Marriage: Three Dimensions of a Daring Vocation*, în *Liguorian* 92 (May-June, 2004), p. 10.
https://richardgailardetz.files.wordpress.com/2014/04/sacrament_of_marriage.pdf
293. GALERIU, Constantin, *Preoția cuvântului*, în *Ortodoxia*, XXI (1979), nr. 2.
294. GHERGHINOIU, Alin, *Slujba Sfintei Taine a Botezului – semnificație teologică și existențială*, în *Vocația mărturisitoare a Bisericii*, coordonatori Preasfințitul Părinte Emilian LOVIȘTEANUL și Pr. Constantin OLARIU, Editura „Sfântul Antim Ivireanul” a Arhiepiscopiei Râmnicului, Râmnicu Vâlcea, 2011.
295. GORCEA, Maria Mihaela, *Comunitatea mărturisitoare, apostolatul mirenilor și mărturia creștină în societatea contemporană*, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai – Teologia Ortodoxă*, LVII, 2012, nr. 1.
296. HIMCINSCHI, Mihai, *Tinerii și misiunea Bisericii astăzi*, în *Teologia în Universitate, 25 de ani de asumare a tradiției, de formare teologică și cercetare științifică*, Arad, 30 oct.-2 nov. 2016, coordonatori Pr. Prof. Univ. Dr. Cristinel IOJA, Pr. Lect. Univ. Dr. Filip ALBU, Arhid. Asist. Univ. Drd. Tiberiu ARDELEAN, Editura Astra Museum, Arad, 2016.
297. HODEA Justin, *Dimensiunea profetică a activității lui Ioan Botezătorul în descrierea Evangheliilor sinoptice*, în *Studia Universitatis Septentrionis. Theologia Ortodoxa*, nr. 1/2010, Editura Universității de Nord, Baia Mare.
298. HOLBEA Gheorghe, *Metanoia – de la remușcare la întâlnirea cu Dumnezeu*, în *Ortodoxia*, 4, 2014.

- 299.ICĂ, Ioan I. Jr., *Dreifaltigkeit und Mission*, în *Studia Universitatis Babeş-Bolyai – Teologia Ortodoxă*, XLII, 1997, nr. 1-2.
- 300.ICĂ, Ioan I. Jr., *Provocarea globalizării: mutația umanului*, în vol. *Biserică și multiculturalitate în Europa sfârșitului de mileniu*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001.
- 301.ILOAIE, Ștefan, *Calitatea creștină a vieții omului în contextul secularizării*, în *Medicii și Biserica*, vol. III, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2005.
- 302.IOJA, Cristinel, *Darul unității lumii și rolul Bisericii în unificarea și transfigurarea ei*, în MOȘOIU, Nicolae, BÎRZU, Vasile, (editori), *Darul unității bisericii și a lumii, implicații teologico-dogmatice și culturale. Al V-lea Colocviu Național de Teologie Dogmatică*, Editura Astra Museum / ANDREIANA, Sibiu, 2015.
- 303.JICĂREAN, Virgil, *Activitatea filantropică și lucrarea samariteană ca îndatoriri ale preotului*, în *Ortodoxia Maramureșană*, Anul XII, nr. 12/2007, Editura Universității de Nord, Baia-Mare.
- 304.JONES, C. M. P., HICKLING, C. J. A., *The Eucharist. The New Testament*, în *The Study of Liturgy*, Editori Cheslyn JONES, Geoffrey WAINWRIGHT, Edward YARNOLD SJ, Paul BRADSHAW, Oxford University Press, New York, 1992.
- 305.KARASARIDIS, Constantinos, *Taina Sfântului Maslu. Privire istorică, teologică și pastorală*, în Coordonatori Pr. Prof. Dr. Ioan TULCAN, Pr. Lect. Dr. Lucian FARCAȘIU, Protos. Lect. Dr. Teofan MADA, *Taina Sfântului Maslu. Implicații eclesial-liturgice și terapeutic-pastorale*, Editura Universității Aurel Vlaicu, Arad, 2012.
- 306.KARMIRIS, Jhon, *Concerning the Sacraments*, în Daniel B. CLENDENIN, *Eastern Orthodox Theology. A Contemporary Reader*, Editura Baker Books, Michigan, 1995.
- 307.KLEIN, Christoph, *Tainele în Confesiunea Augustană*, în *Studii Teologice*, nr. 7-10, 1980.
- 308.LIȚIU, Gheorghe, *Sfinții Părinți despre Botezul copiilor*, în *Mitropolia Banatului*, nr. 1-3, 1978.
- 309.LOGIN, Cezar, *Prefață*, în Jhon MEYENDORFF, *Căsătoria: perspectivă ortodoxă*, traducere de Cezar LOGIN, Editura Renașterea & Editura Patmos, Cluj-Napoca, 2012.
- 310.MADA, Teofan, *Boală și terapie în teologia ortodoxă*, în Coordonatori Pr. Prof. Dr. Ioan TULCAN, Pr. Lect. Dr. Lucian FARCAȘIU, Protos. Lect. Dr. Teofan MADA, *Taina Sfântului Maslu. Implicații eclesial-liturgice și terapeutic-pastorale*, Editura Universității Aurel Vlaicu, Arad, 2012.
- 311.MANSON, T.W., *Baptism in the Church*, în *Scottish Journal of Theology*, vol. 2, nr. 4, 1949.
- 312.MĂRTINCĂ, Isidor, *Apostolatul laicilor; laicii lumina lumii*, în Pr. Univ. Dr. Teodosie PETRESCU (ed), *Omagiu profesorului Nicolae V. DURĂ la 60 de ani*, Editura Arhiepiscopiei Tomisului, Constanța, 2006, p. 1216.
- 313.MEGHEȘAN, Dumitru, *Centralitatea cosmică a Logosului divin – factor de unitate a creației și a Bisericii*, în MOȘOIU, Nicolae, BÎRZU, Vasile, (editori), *Darul unității bisericii și a lumii, implicații teologico-dogmatice și culturale. Al V-lea Colocviu Național de Teologie Dogmatică*, Editura Astra Museum / ANDREIANA, Sibiu, 2015.
- 314.MIHOC, Vasile, *Sfintele Taine, mijloace de mântuire și sfințire a credincioșilor*, în *Mitropolia Ardealului*, XXVIII, nr. 7-8, 1983.

- 315.MIRCEA, Ioan, *Preoția harică și preoția obștească*, în *Ortodoxia*, XXXI (1979), nr. 2.
- 316.MIRCEA, Ioan, *Preoția împărătească sau duhovnicească*, în *Studii Teologice*, seria II, XXIII (1971), nr. 7-8
- 317.MIRCEA, Ioan, *Taina Botezului*, în *Ortodoxia*, 3-4, 1979.
- 318.MIRON, Vasile, *Taina Sfântului Maslu – o terapie a bolilor sufletești și trupești*, în *Biserica Ortodoxă Română*, 3, 2012.
- 319.MLADIN, Nicolae, *Valoarea morală a Sfintei Taine*, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, nr. 1-2, 1965.
- 320.MOȘ, Grigore Dinu, *Dimensiunea duhovnicească a misiunii*, în Pr. Ioan CHIRILĂ (coord.), *Misiunea Bisericii în Sfânta Scriptură și în istorie. Biblie și multiculturalitate III*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2006.
- 321.MOȘOIU, Nicolae, *Unitatea creației și vocația unificatoare a Bisericii*, în MOȘOIU, Nicolae, BÎRZU, Vasile, (editori), *Darul unității bisericii și a lumii, implicații teologico-dogmatice și culturale. Al V-lea Colocviu Național de Teologie Dogmatică*, Editura Astra Museum / ANDREIANA, Sibiu, 2015.
- 322.NECHITA, Marius, *Familia-Prototip al societății*, în *Ortodoxia Maramureșană*, Anul XV, nr. 15/2010, Editura Universității de Nord, Baia-Mare.
- 323.NECULA, Nicolae D., *Practici necanonice și neliturgice legate de săvârșirea Tainei Sfântului Maslu*, în Coordonatori Pr. Prof. Dr. Ioan TULCAN, Pr. Lect. Dr. Lucian FARCAȘIU, Protos. Lect. Dr. Teofan MADA, *Taina Sfântului Maslu. Implicații eclesial-liturgice și terapeutic-pastorale*, Editura Universității Aurel Vlaicu, Arad, 2012.
- 324.NICULCEA, Adrian, *Logosul divin, principiu al unității lumii și a Bisericii*, în MOȘOIU, Nicolae, BÎRZU, Vasile, (editori), *Darul unității bisericii și a lumii, implicații teologico-dogmatice și culturale. Al V-lea Colocviu Național de Teologie Dogmatică*, Editura Astra Museum / ANDREIANA, Sibiu, 2015.
- 325.NICULCEA, Adrian, *Misiunea sacramentală a Bisericii astăzi: promovarea lui Dumnezeu într-o lume europeană desacralizată și fragmentată*, în *Misiunea sacramentală a Bisericii Ortodoxe în context european, Simpozion Bruxelles 28 iunie – 1 iulie 2011*, coordonatori Pr. Lect. Dr. Sorin ȘELARU, Pr. Lect. Dr. Patriciu VLAICU, Editura Basilica, București, 2013.
- 326.NOJEA, Traian, *Întreita slujire a lui Hristos în Biserica și participarea Bisericii la ea. Preoția generală și preoția slujitoare a Bisericii*, în *Dascălul creștin*, nr. 6 – 7/2012.
- 327.OANCEA, Dorin, *Unitatea religioasă a lumii. Reflexii pe marginea unor lucrări timpurii ale Pr. Prof. Dumitru Stăniloae*, în MOȘOIU, Nicolae, BÎRZU, Vasile, (editori), *Darul unității bisericii și a lumii, implicații teologico-dogmatice și culturale. Al V-lea Colocviu Național de Teologie Dogmatică*, Editura Astra Museum / ANDREIANA, Sibiu, 2015.
- 328.OLARIU, Mihai, *Taina Sfântului Botez în misiunea actuală a Bisericii*, în *Altarul Banatului*, nr. 10-12, 2011.
- 329.PAUL, Adrian Gh., *Căsătoria – Taină specială a vieții în Hristos*, în *Ortodoxia Maramureșană*, Anul XVI, nr. 16/2011, Editura Universității de Nord, Baia-Mare.
- 330.PERETRUCHIN, J., *Botezul pruncilor-tradiție apostolică*, în *Misionarul*, 10-11, 1984
- 331.PETCU, Liviu, *Despre Botezul copiilor în Sfânta Scriptură*, în *Izvoare de viață sfântă. Despre sfintele Taine ale Bisericii Ortodoxe*, din *Ortodoxia III*, 2011, nr. 4.

- 332.PETRARU, Gheorghe, *Sfântul Duh în misiune Bisericii și comuniunea creștină*, în *Teologie și Viață*, nr. 1-6/2008.
- 333.PITEȘTEANUL, Silvestru, *Misteriul Botezului*, în *Biserica Ortodoxă Română*, 4, 1882.
- 334.PLĂMĂDEALĂ, Antonie, *Biserica slujitoare*, în *Studii Teologice*, XXIV, nr. 5-8, 1972.
- 335.POPA, Gheorghe, *Edificarea conștiinței comunitare: o exigență actuală a misiunii sacramentale a Bisericii*, în *Misiunea sacramentală a Bisericii Ortodoxe în context european, Simpozion Bruxelles 28 iunie – 1 iulie 2011*, coordonatori Pr. lect. dr. Sorin ȘELARU, Pr. lect. dr. Patriciu VLAICU, Editura Basilica, București, 2013.
- 336.POPA, Irineu, *Dimensiunea eshatologică a Bisericii ca manifestare și revelare a împărăției lui Dumnezeu pe pământ*, în MOȘOIU, Nicolae, BÎRZU, Vasile, (editori), *Darul unității bisericii și a lumii, implicații teologico-dogmatice și culturale. Al V-lea Colocviu Național de Teologie Dogmatică*, Editura Astra Museum / ANDREIANA, Sibiu, 2015.
- 337.PREDA, Radu, *Laicatul ortodox din România postcomunistă. Un portret social teologic*, în *Un neobosit slujitor al Bisericii: Preasfințitul Episcop-Vicar Vasile Someșanul*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2008.
- 338.PREDA, Radu, *Rolul catehetic al laicilor în Biserică. Paradigmă istorică și provocare profetică în Viața liturgică și etos comunitar*, Picu OCOLEANU, Radu PREDA (editori), Editura Mitropolia Olteniei, Craiova, 2007.
- 339.RADU, Dumitru, *Autoritatea și concilieritatea în practica actuală a Bisericii. Convergențe și tensiuni*, în *Ortodoxia*, II, 1989.
- 340.RADU, Dumitru, *Caracterul ecclesiologic al Sfintelor Taine și problema comuniunii*, teza de doctorat, în *Ortodoxia*, nr. 1-2, 1978.
- 341.RADU, Dumitru, *Iisus Hristos Mântuitorul lumii*, în *Îndrumări misionare*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1986.
- 342.RADU, Dumitru, *Sfintele Taine în viața Bisericii*, în *Studii Teologice*, III-IV, 1981.
- 343.REMETE, George, *Trăsături distinctive ale familiei ortodoxe –câteva considerații-*, în *Misiunea sacramentală a Bisericii Ortodoxe în context european, Simpozion Bruxelles 28 iunie – 1 iulie 2011*, coordonatori Pr. Lect. Dr. Sorin ȘELARU, Pr. Lect. Dr. Patriciu VLAICU, Editura Basilica, București, 2013.
- 344.REZUȘ, Petru, *Biserica în planul lui Dumnezeu*, în *Ortodoxia*, XV, 1963, nr. 3-4.
- 345.SAMUEL, V. C. of Bangalore, *The mission implications of Baptism, Eucharist and Ministry*, în Emilio CASTRO (editor), *International Review of Mission*, vol. LXXII, no. 286, World Council of Churches, April 1983.
- 346.SAUCA, Ioan, *Taina Sfântului Botez de-a lungul vremii (I)*, în *Mitropolia Banatului*, 5-6, 1984.
- 347.SAVA, Viorel, *Hristos – Doctorul sufletelor și al trupurilor – în Tainele Bisericii. o abrodare liturgică*, în Coordonatori Pr. Prof. Dr. Ioan TULCAN, Pr. Lect. Dr. Lucian FARCAȘIU, Protos. Lect. Dr. Teofan MADA, *Taina Sfântului Maslu. Implicații eclesial-liturgice și terapeutic-pastorale*, Editura Universității Aurel Vlaicu, Arad, 2012.
- 348.SCRIBAN, I., *Botezul copiilor*, în *Biserica Ortodoxă Română*, 12, 1927.

- 349.ȘELARU, Sorin, *Viziunea unității Bisericii în Declarația ultimei Adunări Generale a Consiliului Mondial al Bisericilor*, în MOȘOIU, Nicolae, BÎRZU, Vasile, (editori), *Darul unității bisericii și a lumii, implicații teologico-dogmatice și culturale. Al V-lea Colocviu Național de Teologie Dogmatică*, Editura Astra Museum / ANDREIANA, Sibiu, 2015.
- 350.SKUTERIS, Constantin V., *Locul laicilor în Biserică (o abordare ortodoxă)*, traducere de drd. Ion Marian CROITORU, în Pr. Univ. Dr. Teodosie PETRESCU (ed), *Omagiu profesorului Nicolae V. DURĂ la 60 de ani*, Editura Arhiepiscopiei Tomisului, Constanța, 2006.
- 351.SLEVOACA, Ștefan, *Preoția de hirotonie și preoția credincioșilor*, în *Ortodoxia*, 2, 1979.
- 352.SONEA, Cristian, *Trimiterea Fiului în lume pentru mântuirea și viața lumii, condiție a apostolatului tuturor creștinilor*, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Orthodoxa*, an LIV, nr. 2/2009.
- 353.SPERLEA, Petre, *Taina Sfântului Maslu. Prezentare biblic-patristică și istorică*, în *Biserica Ortodoxă Română*, 3, 2012.
- 354.STĂNILOAE, Dumitru, *Autoritatea Bisericii*, în *Studii Teologice*, XVI, 1964, nr. 3-4.
- 355.STĂNILOAE, Dumitru, *Biserica în sensul de lăcaș și de largă comuniune în Hristos*, în *Ortodoxia*, XXXIV, 1982, nr. 3.
- 356.STĂNILOAE, Dumitru, *Chipul lui Hristos în Biserica Răsăriteană: Iisus Hristos, Darul și Cuvântul suprem al lui Dumnezeu*, în *Ortodoxia*, nr. 25 (1973), nr. 1.
- 357.STĂNILOAE, Dumitru, *Crucea în teologia și cultul Bisericii Ortodoxe*, în *Ortodoxia*, an XVII, nr. 3, 1975.
- 358.STĂNILOAE, Dumitru, *Dumnezeu este iubire (1 Ioan 4, 8)*, în *Ortodoxia*, 23/1971, nr. 3.
- 359.STĂNILOAE, Dumitru, *Cultul Bisericii Ortodoxe, mediu al lucrărilor Sfântului Duh asupra credincioșilor*, în *Ortodoxia*, 1, 1981.
- 360.STĂNILOAE, Dumitru, *Din aspectul sacramental al Bisericii*, în *Studii Teologice*, nr. 9-10, 1966.
- 361.STĂNILOAE, Dumitru, *Ființa Tainelor în cele trei confesiuni*, în *Ortodoxia*, I, 1956.
- 362.STĂNILOAE, Dumitru, *Legătura interioară dintre Moartea și Învierea Domnului*, în *Studii Teologice*, VIII, 1956, nr. 5-6.
- 363.STĂNILOAE, Dumitru, *Modurile prezenței lui Hristos în cultul Bisericii*, în *Mitropolia Banatului*, an XXXII, 1982, nr. 7-9.
- 364.STĂNILOAE, Dumitru, *Numărul Sfințelor Taine, raporturile dintre ele și problema Sfințelor Taine din afara Bisericii*, în *Izvoare de viață sfântă. Despre sfintele Taine ale Bisericii Ortodoxe*, din *Ortodoxia*, VIII, 1956, nr. 2, Editura Basilica, București, 2013.
- 365.STĂNILOAE, Dumitru, *Realitatea tainică a Bisericii*, în *Ortodoxia*, XXXVI, 1984, nr. 3.
- 366.STĂNILOAE, Dumitru, *Sfântul Duh și sobornicitatea Bisericii*, în *Ortodoxia*, I, 1967.
- 367.STĂNILOAE, Dumitru, *Taina Pocăinței ca fapt duhovnicesc*, în *Ortodoxia*, an XXIV, nr. 1, 1972.
- 368.STREZA Ciprian, *Legătura dintre Taina Sfântului Maslu și celelalte Sfinte Taine*, în Coordonatori Pr. Prof. Dr. Ioan TULCAN, Pr. Lect. Dr. Lucian FARCAȘIU, Protos. Lect. Dr. Teofan MADA, *Taina Sfântului Maslu. Implicații eclesial-liturgice și terapeutic-pastorale*, Editura Universității Aurel Vlaicu, Arad, 2012.
- 369.STREZA Ciprian, *Sfânta Euharistie – Cina de Taină cu Hristos în Îmărăția Cerurilor*, în *Ortodoxia*, 4 /2014.

- 370.STOLERU, Nicolae, *Rolul pocăinței pentru promovarea moralității*, în *Studii Teologice*, nr. 1-2, 1973.
- 371.TOFANĂ, Stelian, *Componentele și exigentele misiunii Bisericii, după Epistolele Pastorale*, în *Misiunea Bisericii în Sfânta Scriptură și în istorie*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2006.
- 372.TOFANĂ, Stelian, *Cuvântul lui Dumnezeu într-o lume secularizată. Cauzele nerodirii acestuia*, în *Ortodoxia*, nr. 3-4, 2006.
- 373.TOFANĂ, Stelian, *Sfânta Scriptură într-o lume secularizată: Eficientă sau ineficientă?*, în *Pleroma*, an. VIII, nr.2, București 2006, p. 7-29.
- 374.TOFANĂ, Stelian, *The Spiritual and Sacramental Dimension of the Mission of the Church according to John 5, 1-15*, în *Studia Universitatis Babeș - Bolyai, Theologia Orthodoxa*, nr. 2, 2006.
- 375.TOFANĂ, Stelian, *Unitatea creștinilor în eforturile de apărare a păcii și vieții în lume, după Noul Testament*, în *Studii Teologice*, seria II, an XXXVII, nr. 5-6, 1985.
- 376.TODORAN, Isidor, *Sfintele Taine și ierurgii*, în *Mitropolia Ardealului*, X, 1965, nr. 1-3.
- 377.TUCĂ, Nicușor, *Sfântul Maslu-Taina vindecării în Biserică*, în *Coordonatori Pr. Prof. Dr. Ioan TULCAN, Pr. Lect. Dr. Lucian FARCAȘIU, Protos. Lect. Dr. Teofan MADA, Taina Sfântului Maslu. Implicații eclesial-liturgice și terapeutic-pastorale*, Editura Universității Aurel Vlaicu, Arad, 2012.
- 378.TUDOSE, Silviu, *Taina Sfântului Maslu – aspecte liturgice și pastorale*, în *Biserica Ortodoxă Română*, 3, 2012.
- 379.VANCA, Dumitru, *Tainele de restaurare în Biserica Ortodoxă după Molitvălnicul lui Ioan Yoba din Vinț (1689)*, în *Coordonatori Pr. Prof. Dr. Ioan TULCAN, Pr. Lect. Dr. Lucian FARCAȘIU, Protos. Lect. Dr. Teofan MADA, Taina Sfântului Maslu. Implicații eclesial-liturgice și terapeutic-pastorale*, Editura Universității Aurel Vlaicu, Arad, 2012.
- 380.VÂLCU, Marian, *Taina Sfântului Maslu în practica liturgică a Bisericii Ortodoxe*, în *Coordonatori Pr. Prof. Dr. Ioan TULCAN, Pr. Lect. Dr. Lucian FARCAȘIU, Protos. Lect. Dr. Teofan MADA, Taina Sfântului Maslu. Implicații eclesial-liturgice și terapeutic-pastorale*, Editura Universității Aurel Vlaicu, Arad, 2012.
- 381.VEREZAN, S., *Faptele Apostolilor (capitolele 1 și 2). Note exegetice*, în *Ortodoxia*, nr. 1 (1994).
- 382.WARE, Kallistos, *Temeiuri patristice ale sacramentalității ortodoxe*, în *Izvoare de viață sfântă. Despre sfintele Taine ale Bisericii Ortodoxe*, din *Ortodoxia*, IV, 2012, nr. 2, București, 2013.
- 383.WRIGHT, David F., *The Origins of Infant Baptism – Child Believers' Baptism*, în *Scottish Journal of Theology*, vol. 40, 1987.
- 384.ZĂGREAN, Ioan, *Morală creștină*, ediția a V-a, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2006.